

Naročnina

za državo SHS:

za mesec . . . . . Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno . . . . . Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji . . . . . Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov: Enostopna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 528.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Nacionalizem.**

Jugoslovanski liberalni nacionalizem se od nemškega in italijanskega v ničemer ne loči. Kakor smo že rekli, je ta nacionalizem poveličevanje vseh sebičnih nagonov plemena, ki naj se razvijejo do najvišje stopnje. Ti nagoni so: večanje materialnega blagostanja brez meje, čim višja stopnja civilizacije, vnanjega sijaja in fizične bojasposobnosti ter nadvlada nad drugimi. Kakor se narod s tem postavi nujno v nasprotje z drugimi narodi, tako ustvarja te vrste nacionalizem nujna nasprotja med posameznimi deli in stanovi naroda samega. Kajti tak narodni «ideal», ki je osnovan zgolj na interesih, koristi, premoči, nujno vede v narodu samem do prevlade enih, ene kaste, ki druge zaslužuje in zatira. Sebični interesi namreč spajajo vedno le posamezne skupine medseboj in jih od drugih ločujejo; če se ves narod postavi v službo sebičnih nagonov interesov, razpade v posamezne skupine, med katerimi zmagajo one, ki zasledujejo najbolj sebične, najbolj amoralne, najbolj brezobzirne interese. Ta materialistični nazor o narodu je to, kar se imenuje s pravim imenom lažni nacionalizem in ki je svojski vsem zapadnim narodom brez razlike, ki so od krščanskega kulturnega ideala odpadli.

Ta nacionalizem, ki po svoji naravi fočuje, razdvaja in razedinjuje, ker se ne podreja nobenemu občemu vsečloveškemu moralnemu idealu, ne more biti merilo delovanju niti človeku niti narodu, ki usmerja svoje življenje po krščanstvu. O tem ne sme biti nobenega dvoma med nami. V dejanskem življenju je odpad od ideala ne samo mogoč, ampak, kakor vemo, zelo pogost in celo prevladuje nad idealno moralno normo; toda načelo ostane načelo in ne dopušča kompromisov s seboj! Pomniti pa moramo tudi, da človeštvo kljub vednim padcem nasplošno moralno napreduje in da se tudi pojem o tem, kaj je narodno, kaj narodu v resnici koristno, kaj ga povzdiguje, vedno bolj izčišča in oplemenituje po občem krščanskem moralnem idealu. Dasi so angleški kramarji, zavajajoč Indijo zaradi dobičkaželjnosti, Indcem posredovali tudi marsikatero kulturno drobtino, jih danes zaradi osvojitve tuje dežele in naroda nihče ne hvali in vsak bo zopetno osamosvojitve Indije pozdravil kot velik korak na potu k moralni povzdigi celokupnega človeštva. In Angleži se bodo izognili kazni za svoje osvajaalne pohode v imenu «moči in slave britanske nacije» samo, če usmerijo svojo politiko po etičnem idealu družinske skupnosti onih narodov, ki so jih zbrali pod svoje okrilje, ali pa bodo nekdanji delili usodo, katera je danes zadela nacionalno Nemčijo Bismarcka in Viljema II. Kajti še vsako državo, ki si je postavila paganski nacionalistični ideal, je z vsilo zadela roka božja.

Obstoja pa pravi nacionalizem, ki narodov ne razdvaja, ampak spaja, ker se podreja krščanskemu vsečloveškemu moralnemu zakonu. Ta nacionalizem obstoja v tem, da se dobre, plemenite, moralne lastnosti naroda postavijo v službo človeštva, da se njegove, njemu v posebni meri lastne vrline gojijo in se tako ves narod moralno dvigne na čim višjo stopnjo, da se na ta način utrjuje vzajemnost vseh ljudi, vseh stanov in vseh narodov, da tako preneha živalska borba med plesemi in stanovi enega plemena, da se na zemlji pripravi kulturni mir in da vsak narod po svojih močeh, svojih osobitostih, svojih darovih v plemeniti tekmi doprinese k skupni stavbi vsečloveške družbe. Zato imajo vsi pravi nacionalisti kateregakoli naroda en, vsem skupni moralni cilj, ki ga uresničuje vsak narod po svoje, kakoršne so pač njegove naravne zmožnosti. Ta cilj je: vzajemnost, socialna pravičnost, zadržno soživljenje, srčna kultura, politična svoboda, moralni napredek vseh. Ljubezen do lastne krvi in domovine je naravno sredstvo k temu moralnemu cilju. In če se kakšen narod bori z drugim za svoj obstoj, se bori ne samo zase, ampak za blagor vsega človeštva in za blagor svojega lastnega nasprotnika: to je zato, da se uveljavi svoboda vseh in vsakega

in da se pribori zmagi moralnemu idealu enakovrednosti in enakopravnosti vseh. Tako pomaga napredek enega naroda napreduku vseh in splošni kulturni, moralni in socialni napredek celokupnega človeštva napreduku vsakega posameznega naroda.

Ali moremo — če gledamo s tega stališča — to, kar se danes med nami označuje kot «jugoslovanski nacionalizem» smatrati za resnično delo za blagor jugoslovanskih narodov, za istinito narodno delo? Gotovo ne! Narodno delo družijo vse člane naroda, vse stanovne in vse stranke za en moralni cilj na podlagi politične svobode, demokratične enakopravnosti in socialnega blagra. Pri nas pa se pod geslom «jugoslovanskega nacionalizma» proglašata dva jugoslovanska naroda, slovenski in hrvaški, za protinarodna, za avstrijakantska, za suženjska — in se izločujeta iz jugoslovanske skupnosti kot manjvredna, ki ju je treba s silo podvreči volji enih. Pri nas se uči, da nismo vsi pravi Jugoslovani, ampak samo ena stranka. Gojitev slovenstva in hrvaštva se označuje za greh, za izdajalstvo, za protidržavno. Da so Amerikanci, ko so se od Anglije ločili, na tak način skušali urediti zadeve 13 dežela, ki so se skupno borile proti Angliji, bi danes ne bilo Združenih držav Severne Amerike, ampak bi bila Amerika postala zopet

tuja kolonija. Sporazumno urejeno svobodno soživljenje Jugoslovancev se pri nas proglašajo za nemogoče, za izdajstvo, za zločinsko idejo; ogromna večina prečanov se meče med izdajalske elemente, odreka se zaupanje celi masi slovenskega in hrvaškega naroda, zagovarja se mesto demokracije politika močne roke, nasilja, pokorjevanja. Na ta način je delala Prusija med Nemci; s kakšnim rezultatom, to vidimo danes. Na enak način delajo fašisti v Italiji; konec tega bomo kmalu videli! Namesto da bi se narodno življenje moralno povzdignilo, narod na ta način podivja, namesto da bi se utrdila sloga, se poglablja sovraštvo, namesto da bi se narodna država konsolidirala, se zrahlijo vse vezi vzajemnosti, solidarnosti in mirnega svobodnega sodelovanja v skupni blagor države.

Ali ni tak «nacionalizem» naravnost v pogubo narodu in državi? Ali ni tak protidemokratski, absolutistični in reakcionarni «nacionalizem» grob, ki ga «nacionalistične» stranke same kopljejo svojem narodu in državi? Kjer večina naroda, predvsem njegovi delovni stanovi, čutijo, da dejansko niso enakopravni, da se zapostavljajo in da jih tlačijo kruta sila, — z eno besedo, kjer se odeva v plašč nacionalizma samovolja enih, tam ni govora o resničnem nacionalizmu, tam se narod slabi, razdvaja in uničuje.

Zločinski »nacionalisti«.

Snoči ob poldesetih so se orjunaši zopet proslavili z novim barbarskim činom, ki bo poleg Fakinovega slučaja ostal nepozabljen v zgodovini orjunaških barbarizmov. Na Viču v bližini gostilne «Pri amerikancu» na cesti so dokazali nanovo, v čem da obstoji njihovo «nacionalno» delovanje. Delavca Rudolfa Juvana, ki je oženjen in ima štiri otroke, je tam, na cesti, ustavil neki visok Orjunaš, s črnim obrazom in mu zaklical: «Ruke u vis!» Delavec, presenečen, se je temu protivil. V trenutku je že stalo poleg njega 6 orjunašev. Dobil je eno po glavi, na kar je reagiral z obrambo. Nacionalni «junaki», ki so se spravili nad enega človeka, so mu roke na hrbtu z jermenom zvezali, za-

vezali oči z ruto ter ga odpeljali. V neki hiši so ga gnali čez štiri stopnice navzdol. Zahtevali so od njega, da poljubi orjunaški znak, kar je odklonil. Nato so mu dali levo roko v navijalnik, ga zavili in mu tri zadnje prste zmečkali. Potem so ga suvali. Kaj se je godilo potem z njim, se režež ne spominja. Prav zavedel se je šele pod Rožnikom pri bajerju nasproti strelišču. Tam so mu odvezali zopet oči in ga odpustili... Kdo hoče z nami staviti? Mi trdimo, da ga ni detektiva, ki bi orjunaške zločince izsledil. Odslej naprej bo imelo «Jutro» dovolj gradiva za nov roman, to pot pa iz moderne dobe orjunaške inkvizicije.

Pašičev neuspeh.

POBITOST MED SAMOSTOJNIMI DEMOKRATI. — ŽELJE RADIKALOV.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Po poslednjih sigurnih vesteh je Pašičeva misija neuspešna in se vrača v Belgrad brez volivnega mandata. Njegovo potovanje je imelo le ta uspeh, da se pospeši razčiščenje nezmožnega položaja. Po brzobjavnih vesteh se bo pripeljal 15. t. m. v Belgrad tudi kralj in pričela se bodo pogajanja z voditelji parlamentarnih klubov. Z ozirom na take vesti se že lahko smatra, da se nahaja Pašič in Pribičevićeva vlada v demisiji. V mnogih krogih se že celo trdi, da je Pašič že podal demisijo.

Jasno je, da po takih vesteh z Bleda ni opaziti nobene samozavesti še manj pa veselega razpoloženja. Posebno med pristaši Pribičevićeve vladne koalicije vlada katastrofalna pobitost, ker uvidevajo, da so vse zaigrali in da ni nobene ugodne rešitve, če se ustvari kombinacija brez njih; in edina kombinacija je bil Pašičev volivni mandat. Ta kombinacija pa je padla v vodo in je s tem nehale vse napihovanje in moč samostojnih demokratov.

Po tem Pašičevem neuspehu prihajajo po mišljenju tukajšnjih krogov razne kombinacije v poštev. Pred vsem obstoja tu parlamentarna večina. Vlado bi sestavil ožji opozicijski blok, ki bi ga podpirale tudi

druge stranke in mnogi radikali. Ugovor, da ožji opozicijski blok nima večine, ne drži, kar bi se videlo že pri prvem glasovanju.

Slični položaj je danes tudi v Nemčiji, kjer stranke sedanje koalicije ne predstavljajo večine brez socialistov, ki niso v vladi zastopani z nobenim članom, pač pa glasujejo z vlado.

Mnogi radikali govore o dveh drugih možnostih. Ena je: koalicija radikalov z Jugoslovanskim klubom. Predstavljajo koalicijo z Jugosl. klubom, in bi ji načeloval Ljuba Jovanović. Večina radikalov je za tako rešitev, ki bi bila po njih mnenju prehodna, dokler se ne bi duhovi pomirili in razčistil položaj. Potem bi prišla v kombinacijo vlada sporazuma.

Povdarjamo, da vesti o taki rešitvi sirijski radikali, ki računajo na podporo tudi drugih strank opozicijskega bloka. Ta kombinacija je pa samo želja radikalov in je brez realne podlage.

Na Jugosl. klub morejo računati le oni krogi, ki so za pravičen sporazum in sožitje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Stališče Jugosl. kluba je dovolj znano in kdor računa na Jugosl. klub, mora računati tudi z njegovim načelnim stališčem.

Sklepi ožjega glavnega odbora demokratske stranke.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja ožjega glavnega odbora demokratske (Davidovičeve) stranke. Na tej seji so pretresali ves položaj, posebno pa nasilja na shodih opozicijskih strank. Sklenjeno je bilo, da se dvigne obtožba proti ministru Srškiću radi dogodkov s poslancem Šumenkovičem v Ohridskem

okrožju. Dalje, da se dvigne obtožba proti velikemu županu, okrožnemu načelniku in policijskemu pisarju radi istih dogodkov. Govorilo se je tudi o organizaciji omladinskih društev s strani vladnih strank in je bilo sklenjeno, da bodo demokrati zahtevali, da se vse te organizacije razpuste, sicer se bodo organizirale protioorganizacije za obrambo, ker je dosedanje delovanje teh organizacij pokazalo, da so ustanovljene v svrhu izvrševanja nasilja nad opozicijskimi strankami.

Krvav dogodek na meji nad Sorico.

DVA ORGANA NAŠE FINANČNE KONTROLE OD LAŠKIH FINANČNIH STRAŽNIKOV USTRELJENA. EN CIVILIST RANJEN.

Ljubljana, 3. julija.

Danes dopoldne smo iz Sorice dobili sledečo vest:

Včeraj, 2. julija med 3. in 4. uro popoldne so zašli pripravnik finančne kontrole 24 letni Florijan Gros in dnevničar finančne kontrole Valentin Grehov v družbi g. Primožiča, baje preko meje.

Italijanska mejna straža je baje iz razdalje 3 metrov streljala na nje. Grehov je padel mrtev na tla, Gros je umrl proti večeru, Primožiča pa, ki je tudi bil zadet, so ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Florijan Gros je bil 24 let star in je bil doma iz Stražišča pri Kranju. Valentin Grehov pa je Rus, rojen v Moskvi. Alojzij Primožič pa je sin nadučitelja Primožiča v Sorici.

KAJ PRIPOVEDUJE RANJENI DIJAK PRIMOŽIČ.

Ljubljana, 3. julija.

Danes opoldne je naš urednik obiskal v deželni bolnišnici ranjenega dijaka Alojzija Primožiča. Leži v posebni sobi v prdalje na drugi strani.

Borzna poročila.

Dne 3. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

V pričetku borze je bila tendenca na deviznem in valutnem trgu zelo slaba. Blaga je bilo polno na razpolago. Po borzi je postala tendenca zopet čvrsta, samo povpraševanje brez ponudb. — V efektih promet minimalen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj z dne 2. julija.)

Dunaj 0.11755—0.11955 (0.1186—0.1206), Italija 3.597—3.627 (3.623 do 3.653), London 861.75—864.75 (866—868), Newyork 83.30 do 84.40 (84.24—85.25), Pariz 4.252—4.402 (4.345 do 4.392), Praga 2.4525—2.4825 (2.474—2.504), Curih 14.875 do 14.975 (15.05 do 15.15), Budimpešta 0.011. — Efekt. dolarji 82.125 do 83.125 (83.75—84.75).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb, 128 do 127, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb, 64—65, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 215, Prva hrvaška štedionica, Zagreb, 920, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb, 118—123, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb, 1080, Narodna šumska industrija, Zagreb, 85, Našica 90, Guttman 825, Slavonija 99 do 100, 7 odstot. inv. posojilo 66—67, Vojna odškodnina 125—124.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaj z dne 2. julija.)

Belgrad, 6.65 (6.55), Italija 24.15 (24.17), London 24.33 (24.30), Newyork 561.75 (562), Pariz 28.95 (28.85), Praga 16.50 (16.55), Dunaj 0.007935 (0.0079), Bukarešta 2.25 (2.40), Budimpešta 0.0070 (0.0070), Sofija 4.10 (4.10), Berlin 1.3425 (1.345).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 3. julija. (Izv.) Efekti: Zivnostenska banka 0, Alpine 409.000, Greinitz 130.000, Kranjska industrijska družba 805.000, Trboveljska družba 454.000, Hrvatska eskomptna banka 102.000, Leykam 465.000, Jugoslovanska banka 97.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 54.000, Avstrijske tvornice za dušik 230.000, Gutmann 800.000, Mundus 825.000, Slavex 200.000, Slavonija 80.000. — Devize Belgrad 842—846, Budimpešta 0.8250—0.8850, Kodanj 10.980—11.920, London 307.500—308.500, Milan 3054—3.066, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3667—3683, Varšava 13.600—13.700. — Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 305.700—307.300, francoski frank 3645—3675, lira 3065—3085, dinar 839—845, češkoslovaška krona 2077—2093.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 3. julija. (Izv.) Devize: Lira 147.12, Zagreb 40.37, Pariz 176.75, London 147.30, Newyork 34.

vem nadstropju kirurškega oddelka. Poleg postelje sedi njegov oče. Primožič je ranjen v desno roko nad komolcem. Kroglja mu je šla v roko na notranji strani roke nad komolcem in prišla ven na zunanji strani zgoraj tik pod ramo. Prestreljena je kost. Zdravitelj se bo moral dva meseca.

Primožič pripoveduje: Včeraj popoldne sem šel v družbi obeh organov finančne kontrole Slovincem Grosom in Rusom Grehovom v planine. Onadva sta šla po službenem opravilu, jaz pa sem se jima pridružil, ker sem hotel v planinah nabrati rododendrona. Okrog pol 4 je morda bilo — vsekakor med 3. in 4. uro — smo bili na sorški planini za Lajnarjem. Meja tu sploh še ni natančno določena. Pod Lajnarjem nam pridejo nasproti 3 italijanski finančni stražniki. Bili so nad nami. Na razdaljo kakih 100 korakov eden teh zažvižga, nakar smo mi trije obstali. Oni trije pa so se nam približali na 3 korake. Imeli so puške pripravljene za strel.

Ko obstanejo 3 korake od nas, nam eden od njih v italijanskem jeziku zakliče: »Odložite orožje!« Naša dva finančna stražnika pa sta imela med tem ves čas puške na rami. Na poziv Italijana sta prišla za puške, da bi jih odložila, ker sta lahko uvidela, da je odpor napram premoči sedaj nemogoč. Toda komaj sta prišla za puški, je že počil prvi strel. Kakor se mi zdi, da ta ni zadel. Sekundo nato je počil drugi. Zadel je v trebuh Rusa, ki se je zgrudil na tla in zastokal. Na tleh ležeč je dvignil roke, znamenje, da se uda. Ko sem to videl, sem takoj sedel na tla in tudi dvignil roki kvišku. Tedaj nisem bil še zadet. Slovenec Gros pa ni dvignil rok, ampak sem ga videl ta hip še vedno stati na mestu. Nato je padel tretji strel, ki me je zadel v desno roko. Ko sem bil zadet, sem videl, kako je Slovenec (Gros) skočil in zbežal v smeri proti planini. Videč Grosa bežati, sem še jaz pobral svoj klubuk in planil v beg, pa v drugi smeri proti Sedlu.

Z Grosom sva bežala narazen v kotu kakih 90°. Nisem ga videl več. Tekel sem nekaj časa, nato pa sem padel za neki grm. Tu sem ležal kake pol ure in si zadrževal kri, ki je tekla iz rane. Končno sem pa le vstal polagoma in pogledal, če so Italijani še blizu. Nisem jih več videl. Pač pa je na istem mestu še vedno ležal Rus. Ležal je vznak. Vedno je krčil noge in jih zopet stegoval. Nato je včasih skušal sestati, pa je zopet padel nazaj. Sicer pa je bilo vse naokrog mirno. Lahov ni bilo ne videti ne slišati. Nato sem stekel do Sedla ter se po strmini drsal navzdol. Prišel sem na pot, hodil nekaj časa po njej, nato po senožetih, dokler nisem prišel do prve hiše v Sorici. Tu so mi rano za silo obvezali.

Potem sem odšel domov, Domov prišedši sem poslal po starešino finančne kontrole v Sorici. Prišel je v spremstvu orožnika, ki je prišel po pošti. Tema dva me sem povedal, kaj se je zgodilo, če je mogoče še kaj rešiti. Več nisem vedel. Nisem vedel, kaj se je zgodilo s Slovincem Grosom, tudi strelom nisem nič slišal, pač pa so pozneje pripovedovali, da so delavci, ki so spodaj podirali smreke, slišali kakih 20 strel.

Na to moje poročilo je takoj odšla patrolja 5 finančnih stražnikov na lice mesta, da poišče oba tovariša. Slišal sem, da so v Sedlu prišedši videli na vrhu one tri Lahe. Baje je bilo to okrog 6. ure zvečer. Starešina je zavpil nad Lahe, naj pokažejo, kje leže ranjenci. Lah pa niso nič odgovorili, ampak so odšli proti Bači. Patrolja je potem našla Rusa mrtvega. Kakih 20 metrov pod njim pa je ležal Slovenec še živ. Tudi on je bil baje zadet v trebuh. — Prvašali so ga, kaj se je zgodilo. Odgovoril je:

Italijani so nas napadli. Ko sem padel, so prišli k meni in me do krvi pretepli.

Gros so naložili na nosilnico, a je kmalu nato izdihnil. Ob 11 ponoči so oba mrtliča prinesli v Sorico v mrtvašnico.

ITALIJANSKE OBMEJNE ČETE.

Italijanski financarji, imenovani »R. Guardia della Finanza«, posebno oni, ki službujejo ob naši meji, obstoje večinoma iz najslabših elementov. Ker se novinci iz severne Italije navadno uvrščajo med alpine, bersaljerne in karabinerje, oni iz srednje Italije med karabinerje ter infanterijo in tehnične čete, ostajajo za financno dobesedno skoro sami Napolitanci, Kalabrezi in Sicilijanci, ki imajo o raznih stvareh vse druge pojme kot so navadni med civiliziranimi ljudmi. Italija bi storila prav, ako bi na mejo pošiljala ljudi, ki imajo več takta in hladnokrvnosti. S tem bi se marsikakšen incident preprečil. Potrebno bi bilo tudi nastavljanje ženskih oseb v svrhu carinske preiskave na glavnih prehodih čez mejo.

Morda je tudi gorenja okolnost kriva raznih krvavih dogodkov na mejah. Toda zdi se, da globlji vzrok leži drugje. To je posebno poglavje, ki potrebuje proučevanja.

PROTEST NAŠE VLADE.

Belgrad, 3. jul. (Izv.) Današnji listi poročajo o novem incidentu pri Podbrdu, kjer sta bila ubita dva naša obmejna stražnika. Politični krogi so prepričani, da gre za maščevanje vsled dogodkov pri Uncu. Naša vlada je protestirala pri italijanskem poslanstvu. Vendar je bil protest za sedaj formalen, ker še niso znane podrobnosti. Vsi krogi pričakujejo, da bo naša vlada znala braniti pravice naših ljudi in suvereniteto države.

BELGRAJSKO JAVNO MNENJE IN ŽERJAVOVA KVALIFIKACIJA.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Današnja »Reč« poroča, da je bil včeraj sprejet v avdienci dr. Gregor Žerjav. V političnih krogih so radovedni v kaki funkciji in s kakimi kvalifikacijami prosjači neprestano za avdienco.

Razplet krize v Italiji.

Rim, 3. julija. Ministrski predsednik Mussolini je včeraj sestavil listo državnih podtajnikov in jo, prežrli ministrski svet, predložil neposredno kralju. Kralj je listo potrdil. Podtajnik v ministrskem predsedstvu je posl. Suardo, v notranjem ministrstvu dosedanj zbornični predsednik Gino Grandi, v ministrstvu za narodno gospodarstvo tržaški poslanec Bannelli. Novi podtajniki so domalega vsi fašisti, tako da imajo fašisti v vladi zopet absolutno premoč. To kaže, da so v fašistični stranki zopet zmagali radikalni elementi in da se jim je Mussolini udal.

S to preosnovno vlado krize nihče ne smatra za rešeno, tudi sam Mussolini ne. Zato tudi ne pojde sam na medzavezniško konferenco v London, kakor je namerala, marveč bo poslal tja De Navo, novega ministra za narodno gospodarstvo.

Rim, 3. julija. Včerajšnji »Osservatore Romano« priobčuje članek pod naslovom »Pazimo na vzroke«, v katerem se peča s političnim položajem v Italiji. Pravi, da ostane po preosnovi kabineta še obsežno polje za delo: da se upostavi avtoriteta zakona nasproti vsem in za vse. To je bistveni pogoj, da se med vsemi državljani brez razlike obnovi čut enakih dolžnosti in enakih pravic, enake odgovornosti, brez moralnih in državljanjskih privilegijev za kogarkoli. Brez tega je vsaka druga reforma nezadostna in brez tega se

potemirjenje ne da doseči. Dolžni pa smo objektivno ugotoviti, nadaljuje list, da bi mogli in morali biti besede, zgledi in delo javnih oblasti in fašistovskih voditeljev boljši, občutljivejši za težko odgovornost, soglasnejši s ponovnimi in slovesnimi obljubami. Fašistični komunikacijski in fašistična glasila se še vedno poslužujejo agresivnih fraz, ki jih morejo mnogi razumeti kot dovoljenje, kot vzpodbudo, kot ukaz in iz katerih se morejo roditi mnogi novi zločini. Kaznovanje zločincev ne zadostuje, treba nemudoma začeti s preventivnim delom. Dejanj v tem pravcu brezpogojno pričakuje dežela, ki si bo na tem temelju ustvarila končno sodbo.

ANGLEŠKO-FRANCOSKI SPORAZUM.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Včeraj je Herriot v skupnem finančnem odboru za zunanje zadeve izjavil, da mu je rekel Mac Donald, da smatra angleško-francosko sodelovanje za najboljšo garancijo za varnost Francije. Na predlog nemških agrarcev, da oni jamčijo za dolg, je odgovoril Herriot, da mu zadostujejo jamstva nemške industrije.

PROTI KREDITOM ZA OBOROŽITEV.

London, 3. julija. (Izv.) Ponsouby je danes v parlamentu dal na znanje, da bo nadaljeval svojo objavo svoje zbirke dokumentov o vzrokih vojne. Dalje je napovedal predlog, naj se odbijejo vsa v Angliji zaprosena posojila, ki bi mela služiti vojnim namenom.

DR. SEIPEL.

Dunaj, 3. julija. (Izv.) Dr. Seipel se je danes odpeljal v Hütteldorf v zdravilišče usmiljenih sester.

Za svobodo tiska.

Tole beremo v zagrebškem »Obzoru« z dne 3. julija:

«... V roku 14 dni je na Sušaku prepovedan peti list. Izdajatelj »Primorskega novega lista« so namreč javili policiji, da hočejo izdati nov list pod imenom »Primorske novice«. Toda policija jim je odgovorila, da prepoveduje izhajanje tega lista, češ ker bodo pri njem sodelovali isti sotrudniki, ki so sodelovali pri ustavljenih listih. Znano je, da je banki stol razveljavil preiskovalni zapor odgovornega urednika g. Nikole Polića, sodišče pa ustavitev »Primorskega novega lista«. Toda policijska oblast na Sušaku tega sodnega odloka sploh ne jemlje na znanje, izgovarjajoč se na vrhovno inštanco v tiskovnih zadevah. Toda najzanimivejše je pa to: Časnikarja gg. Kazimir Vidas in Milko Banić — radi njunega sodelovanja v uredništvu so izšle prepovedi — sta med vojno bila dobrotoljca oficirja na strani Srbije in njuna politična preteklost sama po sebi uničuje vse insinacije o defetizmu in protidržavnosti...« (Nadaljnja izvajanja nekonzistentnega »Obzora« je konfisciralo uredništvo »Slovenca«.)

S tem pa še nisem koncal Ker je Sušak bil tako brez časopisa, je neki Josip Baselli za Vidovdan hotel izdati priložnostni list pod naslovom »Vidovdan 1924«. V »Obzoru« z dne 3. julija beremo, kako je Baselli svoj list priglasil na policiji:

»S tem naznanjam, da bom na dan 28. junija 1924 l. zjutraj o priliki vidovdankega sokolskega in narodnega slavlja na Sušaku izdal priložnostni list pod imenom »Vidovdan 1924« s sokolsko, nacionalno-politično, gospodarsko in literarno vsebino. Naslovna bo obrobljena z jugoslovansko narodno trobojnico s slikama Njih. Vel. Kralja in Kraljice...« Baselli naznanja

USPEH OGRSKEGA MEDNARODNEGA POSOJILA.

Budimpešta, 3. julija. (Izv.) Angleški delež ogrskega sanacijskega posojila so podpisali londonski denarni zavodi tekom dveh ur.

MAŽARSKI PARLAMENT ODGOĐEN.

Budimpešta, 3. julija. (Izv.) V današnji seji poslanske zbornice je neopredeljeni poslanec Mosko nepričakovano stavil predlog, naj se parlament odgodi do 1. oktobra. Po daljši debati je bil predlog s pretežno večino sprejet.

KRITIČEN POLOŽAJ DELAVSTVA NA POLJSKEM.

Praga, 3. julija. (Izv.) V premogovniških in v železni industriji na Poljskem so ravnatelji izdali lepake, v katerih naznanjajo delavstvu, da bodo plačevali od dne 11. julija dalje za 3 odstotke nižje plače in da so s tem dnem vsi delavci odpusteni z dela. Sprejeli bodo v nadaljnje delo samo one, ki se zavežejo delati 10 ur na dan. Zveza industrijcev je nadalje zahtevala od vlade, da zniža davke, sicer industrijci ne morejo več obstati. Ti razglašajo delavstvo silno razburili. Delavski voditelji so sklicali več shodov, na katerih so delavcem zagotavljali intervencijo vlade in jih pozivali, naj ostanejo mirni.

NESREČA V VIDMU.

Rim, 3. julija. (Izv.) V Vidmu se je včeraj sesul letalski hangar, ki so ga delavci ravno podirali. Ubili so 4 delavci, ranjenih pa je 20.

POLET OKOLI SVETA.

Šangaj, 3. julija. (Izv.) Letalec Mac Laren je priletel semkaj.

dalje, kje se bo list tiskal in da bo on njegov izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik.

Toda policija je tudi ta list prepovedala in ni smel iziti. Baselli je ta slučaj naznanil Jugosl. Novinarskemu združenju v Zagrebu. — To vse in še več smo brali v »Obzoru« od 3. julija.

Naslednje pa beremo v »Zagreber Tagblatt« od 3. julija pod naslovom »Za svobodo tiska«.

»Zagrebska sekcija Jugoslovanskega Novinarskega združenja je s svoje izredne odbore seje poslala sledeče brzojavke: »Gospodu notranjemu ministru dr. Milanu Sršiću — Belgrad. — Na Sušaku je bil ustavljen »Primorski novi list« in odgovorni urednik tega lista Nikola Polić zaprt po nalogu drž. pravdnika. Dalje je bil ustavljen »Sušački novi list« z utemeljivjo, češ da so njegovi sotrudniki isti ljudje, ki so sodelovali pri »Primorskem novem listu«. Ker je vse to težka kršitev ustave ter v nasprotju s tiskovnim zakonom, ki tu prihaja v poštev, ustavitev Sušačkega novega lista« pa naravnost nasilni čin, ki ogroža najbolj bistvene življenjske interese časnikarstva kot p o k l i c a, protestira zagrebska sekcija Jugoslovanskega Novinarskega Udruženja najostreje proti tej samovoljni organov državne oblasti in zahteva, da celo to vprašanje pride pred ministrski svet, da se protustavna in protipostavna ustavitev »Sušačkega Novega lista« takoj prekliče ter uvede preiskava proti tistim, ki so to povzročili, sicer bo Jugoslovansko novinarsko združenje prisiljeno, poslužiti se najskrajnejših sredstev v obrambo tiskovne svobode, zajamčene po ustavi in postavi. Prosimo za njen odgovor. Za Zagrebško sekcijo Jugoslovanskega novinarskega združenja: Dr. Milivoje Dežman, Toni Schlegl, Vladimir Turkalj.« Tako dobesedno beremo v »Zagreber Tagblatt«. Objavljene so še brzo-

Vestfalska pisma

v drugi izdaji.

Mnogo imam še povedati o verskem življenju v Nemčiji.

Slišal sem pa reči, da preveč hvalim Nemčijo. Nato odgovorjam: Nikoli nisem bil poseben prijatelj Nemcev in Nemčije in nimam nobenega vzroka, peti ji hvalo bolj kakor zasluži. Rekel sem že, da bom kar najbolj objektivno pisal. Rad priznam, da je v Nemčiji tudi mnogo slabega. O tem je govorilo eno celo moje pismo. Tudi vem, da vsega slabega še poznam ne. Toda vse slabe strani Nemčije do dobrega preiskovati in jih čitateljem predstavljati, to nima pomena. Pred dobrim pa, ki nam samo sila v oči, zapirati in ne hoteti priznati samo zato, ker se to godi v Nemčiji, bi bilo otročje nespametno. Kar je lepega in dobrega, pa naj bo to v Srbiji, Nemčiji ali na Marsu, z veseljem priznajmo! Veliko raje bi dal prednost domovini kakor tujini. Če pa hvalim tujino, ne želim domovine poniževati, marveč jo — dvigniti. To je tudi glavni namen mojega pisanja, ne toliko hvala Nemčiji.

Da je v Nemčiji poleg mnovega slabega tudi mnogo lepega in dobrega, tega objektivno opazovalec ne more utajiti. Ne govorim pa zdaj več o vnanji kulturi: velikosti industrije, lepoti mest, očarajočih par-

kih, umetninskih razstavah, ampak o verskem življenju.

Dotovo je tudi pri nas mnogo dobrega in lepega; a če se primerjamo s katoličani v Nemčiji, moramo priznati radi ali neradi, da smo vendar daleč za njimi. Bil sem v samih industrijskih krajih. Kako je pri nas po takih krajih, je znano. Ali poznate Trbovlje? Štejejo zdaj kakih 20.000 duš, cerkev pa je velika za župnijo z 2000 dušami, pa ni nič premajhna, prej prevelika. Na Nemškem so manjše župnije, 5—15.000 duš, a cerkve ogromne, pa so ob nedeljah dopolne vse polne. In čim več je industrije, tem bolje je! V Essenu je 50—100.000 delavcev. Človek bi mislil: to je vse rdeče, vsa plaža in moralna nesnaga skupaj. Saj manjka tega gotovo ne. Pa vendar — čujte! Essen ima 300.000 prebivalcev, 30 župnij, katerih vsaka ima svojo veliko cerkev in vse te cerkve so v nedeljo polne. Župnik v essenskem predmestju Bergeborbeck mi je rekel: Škoda, da niste v nedeljo tukaj, da bi videli, kak promet imamo v cerkvi! Ob 11. je cerkev tako polna, zlasti mož, da bi jim lahko po glavah hodili! V isti cerkvi gre poleg 700 deklet, 1200 žena in nevem koliko mož, 500 fantov vsak mesec k sv. obhajilu! Podobne številke, sempatje manjše, morda pa tudi večje, se dobijo tudi po drugih župnijah. V sosednji župniji Alt-Essen, ki ima 18.000 duš, so še mnogo višje. Čitam namreč črno na belem (nemško

seveda): »Binkoštno nedeljo, 8. junija, skupno sv. obhajilo. Kakšno veselje za Boga in ljudi, če pristopi vsak mesec 1300 fantov k sv. obhajilu!«...

To so številke, ki se ne dajo nič zvijati. Menite li, da bi jaz Nemce res hvalil, ko bi me s številkami ne primorali, da jih hvalim?

To naj zadostuje v splošnem verskem življenju.

Nekaj izredno razveseljivega je pa versko gibanje med dijaštvom in inteligenco. O tem so nekateri naši listi že nekaj poročali. Organizacije so tri: 1. »Neudeutsche«. Iz tega imena ne smete sklepati, da je to kaka nemško-nacionalistična organizacija. Vse kaj drugega! Imajo vse višje cilje. Versko prenoviti in preroditi hočejo svojo domovino. 2. »Quickborn«. To je predvsem abstinentna organizacija z 8000 člani. A od abstinence so se dvignili še k drugim idealom. Svet idealizem, združen z veliko resnobo, prešinja te fante, kakor se vidi iz njih glasila. Imajo tudi svoje posestvo, grad Rothenfels ob Mainu, ki jim je zavetišče in svetišče. 3. »Grossdeutsche Land«. Zopet nekako nacionalistično, ampak najbolj radikalno katoliško gibanje. Ti niti nečejo imeti nobene organizacije; ideja sama, pravijo, brez organizacije jih mora voditi. Listov izdajajo dijaški celo vrsto. Že njih imena »Das heilige Feuer«

(Sveti ogenj), »Leuchthurm« (Svetilnik) in podobna razodevajo njih visoko stremljenje. — Obširnejše o tem dijaškem pokretu ne morem pisati. Vsak pa, kdor ta pokret pozna in sodi nepristransko, mora nehoti občudovati ta visoki in obenem tako resnobni polet nemške katoliške mladine.

Kako pa je pri nas v tem oziru?... Ali moremo na kaj podobnega pokazati?... Pač! Prvi pojav je ta. Glasilo naših akademikov »Križ na gorji«, katerega prva številka je ravnokar izšla, kaže voljo, da hoče gojiti med našim dijaštvom isto plemenito stremljenje. Toda eksistenca lista, kakor slišim, je še popolnoma negotova. Odvisna je od denarja, oziroma naročnikov. Najmanj tisoč naročnikov mora biti, da se obdrži nad vodo. Jaz ne morem dovolj priporočati, naj naša katoliška inteligenca list podpira, če hoče, d se dvigne iz sedanjega — mrtvila. Naša mladina se mora oploditi z duhom, oziroma podneti s svežim ognjem, ki užiga katoliško mladino v Nemčiji.

(Konec sledi.)

Maribor. »Lepega zvona glas, Seže v deveto vas — Zato naročite »Zvonoglas.«

Dr. Havlička čaj za želodec in čiščenje, znano sredstvo proti težki prebavi, proizvajala edino le Mestna lekarna v Zagrebu, dobiva se pa po izvirni ceni v lekarni Leustek.

javke na predsednika skupščine Ljubo Jovanovića in pravosodnega ministra dr. Grisogona.

Mi pristavljamo: Prepričani smo, da bodo gospodje ministri energično napravili red ter preprečili razne neumestne čine policije na Sušaku, ki to vse dela na svojo roko, o tem smo prepričani. Mi tej vladi zaupamo! To pripominjamo samo zato, da »Slovenskemu narodu«, ki v svojo žurnalistično sramoto zagovarja konfiskacije, ne bi zmanjkalo gradiva za klobasanje.

Izjava Slovanskega komiteja v Parizu.

Ideja vzajemnosti slovanskih narodov, ki je vedno živela v ljudski zavesti, je odzavnanj v nemala srca najboljših njihovih sinov. Toda to plemenito stremenje k plodoviti skladnosti sil in usod mora postati tudi veroizpoved in vrelo uspešnega udejstvovanja vseh slovanskih dežel.

Doslej je tuje gospodstvo oviralo zblizjevanje Slovanov. Danes vstaja nova doba slovanskemu svetu, katerega je svetovna vojna osvobodila objema germanskega duha. Razen lužičkih Srbov, ki so bili k nesreči prepuščeni njihovi tragični usodi, imajo vsi Slovani lastno narodno ognjišče. Odslej lahko popolnoma neodvisno odločajo o svojem mednarodnem udejstvovanju. Rusija, največja slovanska država je žrtev notranjih borb; toda nekoč bo premagala to bolešno preizkušnjo in zavzela v svetu prostor, ki ji gre. Poljski narod je zmago-slavno končal svojo stoletno borbo za neodvisnost in edinstvo in ustanovil državo, ki je važen faktor nove Evrope. Dolgo časa zatirani Jugoslovani so ujedinjili in

stopajo v svetlo bodočnost. Čehoslovaki so ustvarili narodno državo, ki je ustalila njihovo edinstvo. Bolgari izpovedujejo zvestobo slovanski vzajemnosti.

Ne bo li treba, da skrite spore, žalostno dedščino vmešavanja nemške politike, v bodočnosti nadomesti medsebojna blagohotnost i tista ljubezen, o kateri govori političen slovanski dokument iz XV. stoletja. »Ljubezen, ki pomirja razprtije, razpršuje sovraštva, zlamlja maščevalnost in nudi vsem ljudem blagodajen mir.«

Zatrdno verujemo. V novih okoliščinah evropskega življenja se odpirajo vedno širši politični in ekonomski vidiki slovanskim narodom, ki se zavedajo neizmernega pomena skupnega dela. V velikih vprašanjih, ki tičejo civilizacije, napolnjuje njihov vzor in njihovo duhovno življenje globoko čustvo človečanstva in neugasljiva želja po pravici in pravičnosti.

Skupina v Parizu prebivajočih Slovanov, zastopnikov vseh slovanskih narodov priznava prepojena od teh idej, potrebo, da novi rod uresniči sen velikih prednikov, kakor so Sundulič, Križanič in Obradović med Jugoslovani, Jirrifov in Karavelov med Bolgari, Kollar, Safařik, Palacký med Čehoslovaki, Woronicz, Mickiewicz, Bogdan Zaleski med Poljaki, Homjakov in brata Aksakova med Rusi. Združeni v Parizu, v srcu velikega francoskega naroda, tradicionalnega prijatelja Slovanov, ki je mnogo prispeval k njihovi svobodi, hočemo delovati na utrditvi vzajemnosti naših narodov in na njihovem medsebojnem zblizjevanju. Obračamo se s tem na javnost v Franciji in v vseh slovanskih deželah, da nam pomaga. Živa in delujoča vzajemnost slovanskih narodov je zagoto, vilo miru in napredka na podlagi svobode in dela.

Beleške.

Zapomnite si! Komaj par mesecev so samostalni demokrati na vladi, pa se vedejo kakor petelin na gnoju. Celo »Jutro« polnijo z grožnjami, prerokujejo, da so »računi s klerikalizmom sklenjeni«, pretijo pristašem SLS in menijo, da se demokracija res kdo boji. Vse bodo pohrustali ti junaki: poslance SLS, vse naše zavode konfiscirali, stranko razpustili, vse naše somišljenike pomedli iz Slovenije; celo cerkev bodo užugali in duhovščino pokorili! Vsaka krava in vsako tele v Sloveniji bo plesalo po Zerjavovi komandi. Tako se napihuje žaba, preden počí. Kadar pa bo demokratske gloriole konec, bodo zopet postali majhni in pristaši JDS bodo hiteli prisegati, da oni niso bili nikoli za teror, da so »Jutrovo« pisavo obsojali, da so bili vedno za poštenost v politični borbi, itd. itd. Mi pa jim že danes povemo, da slovensko ljudstvo ne bo dalo pardona, ko se Zerjavovi gradovi poderejo. Ljudstvo se ne bo maščevalo, ampak zahtevalo neizprosne reparacije za vso škodo, ki jo je JDS prizadel, natančen obračun za vsako krivico in neusmiljeno kazen za vsa nasilja in grožnje in sicer na vsakem posameznem krivcu, pristašu demokratske stranke, posebej. Fašistom v Jugoslaviji se ne bo godilo nič boljše nego onim v Italiji in sicer jih bo usoda dohitela še veliko prej nego njihove bratce tam doli.

Prava beseda! Prejeli smo iz kroga naših čitateljev: Članek »Njih najvišji ideal« v torkovi številki »Slovenca« je vsem, in kakor slišim, tudi drugim izredno ugajal. Zadel je žebelj na glavo: imenovan stvar s pravim imenom. Nacionalizem, jugoslovanstvo, naprednost in kar je drugih podobnih besedi, ki jih imajo »demokratje« vedno na jeziku in na papirju, so samo preteveza, plašč, s katerim skrivajo svoje namene. Ti so: blatenje cerkve, širjenje brezverstva in moralne korupcije. O tem priča vsaka številka »Jutra« in »Domovine«. To je njih element in življenjski poklic. Strašna korupcija ljudstva in mladine — ki seveda brez vere mora podivjati — to je edini uspeh njih »narodnega delovanja«. Satan ni nikdar delal drugače, marveč se je vedno delal lepega, se spreminjal v angele luči, da je mogel ljudi slepiti. Taka slepila, lepe preteveze so »nacionalizem«, »naprednost« in podobno. — To je treba pribiti danes in še mnogokrat, da ne bodo mislili, da se ne poznamo!

Sokoli in Orjunaši. Pred leti je vladal v Sloveniji mož, ki je bil in je še velik pobornik sokolske in demokratske ideje. Na tega moža se je obračalo mnogo ljudi z najbolj različnimi prošnjami. Mož je te prošnje sprejemal, prebiral in sortirjal, potem pa je stopil k telefonu in poklical svojo »desno roko« na pomoč. »Ali je ta in ta človek Sokol?« — »Ja.« — »Ni.« — Tako se je glasil kratek odgovor. Ta odgovor je bil odločilen. Takrat namreč je bil odločilen. Danes pa je drugače. Danes vlada ta mož tudi, čeprav ne na Bleiweisovi cesti. Tudi danes prejema obilo prošenj. Svet je reven in betežen in živi v pomankanju in torej prosí za pomoč. Pa zapoje telefon na »desno roko.« — »Ali je, ali ni?« — »Je!« — »Ni!« — se glasí kratek odgovor. In kogar »desna roka« ne

označi za člana »Orjuna«, ta prosí zastoj, čeprav je stokrat Sokol. Tako se je počasi razvila iz druge — sokolske — nacionalne »tretja nacionala«, ki brezobzirno pobija drugo, sokolsko.

Po ujedinenju. »Politika« beleži: »Moj prijatelj iz Bosne, upravni uradnik, mi pripoveduje: Dobili smo rezervatno povelje, da posebno pazimo na vse one ljudi, katere je Avstrija dala zapirati, ker so bili osumljeni, da so v zvezi z »Narodno Odbrano«. Ti ljudje so bili, kakor se pravi v zaupni okrožnici, »nevarni za avstro-ogrsko državo, je vsled tega upravičen strah, da bodo nevarni tudi današnji državci.«

Israstki nacionalizma. Novosadski »D. Volksblatt« poroča: Minoli teden je prišel na glavni carinski urad v Veliki Kikindi pošten nemški kmet šestdesetih let iz čisto nemške občine Nakovo. Onstran meje ima deteljjišče in prosí za dovoljenje, da sme prekoračiti mejo. Uradniki, ki so bili pravkar nemško govorili, ga niso hoteli razumeti in so mu veleli, naj privede tolmača. Mož gre in se čez dalj časa vrne s tolmačem. Uradni načelnik: »Vi, Švaba, ali ste pri vstopu pozdravili srbsko? Ven — in potem pozdraviti!« Kmet gre ven in ko zopet odpre vrata, pozdravi: »Dobar dan«. Načelnik: »Sedaj, tolmač, narekuj srbsko a vi, ujec, ponavljajte za njim! Vidite kako znate; vas Švabe bom že naučil srbsko! Psi!« Tak je srbski nacionalni šovinizem — ki je pa srbski narodni duši vsekakor popolnoma tuj. Na las tak je bil oziroma je še nemški šovinizem na Štajerskem in Koroškem, kjer ponekod Slovenec ni bil varren življenja, kjer so ljudi, ki so na železniški postaji zahtevali vozni listek v slovenskem jeziku, odganjali v zapor in kjer je psovka »windische Hund« bila Nemcem vedno na jeziku. Na las tak je bil in je še italijanski šovinizem. To je tisti nacionalizem, ki se izživlja v frazi in — če je v premoči — v nasilju, ki poraja teroristične organizacije: Orgesch, fašizem, Orjuna. Takega nacionalizma nas vse skupaj Bog obvaruj!

Dopisi.

Iz Žužemberka. Drugod pravijo, da so orjunci zelo hudi ljudje. Pri nas v Žužemberku pa jim je treba priznati, da so prav pohlevni in, kar je največ vredno, vseskozi prevzeti avtonomistične misli. Zadjnjo na predvečer Vidovega, so imeli krasno procesijo po trgu in nekdo — najbrže nezogibni notar Carli — jih je hotel zapeljati in je med vzkliki kraljici, kralju, Jugoslaviji itd. zavpil tudi: Doli z avtonomisti! Pa se naši orjunaši niso dali zapeljati; strumno je odgovorila vsa četa: Živijo! — Kako veselí smo jih gledali, kako junško so korakali po trgu: en, dva, en, dva! Vseh skupaj jih je bilo 28, kakor sami trdijo. Hudobni ljudje sicer pravijo, da so jih naštelí le 11. Ampak ti so šteli samo može; pozabili pa so na otročičke, ki so balončke nosili in pa na balončke same. Vseh skupaj s temi vred pa jih je bilo res 28. O, naši Orjunaši se ne lažejo! Najbolj všeč med vsemi nam je bil gospod Peteršiljček, oni ki nosi pušlec za klobukom, kakor gospa Peteršiljkova v Belem Varošu; kako ponosno je metal eno nego navzven; to ga je delalo posebno zanimivega. In poveljal Zdeji gor zavij! Zastavo razvij! Zdeji spet zapejmo. Tako smo ga slišali ven iz čete in še mi smo bili ponosni, da Žužemberk kaj

takega premore. Neka ženska je sicer pripomnila, da pri tej procesiji manjka križa in se jim je sama ponudila, da jim moli rožni venec naprej, če hočejo. Pa ona se na take orjunske reči ne razume in zato so imeli orjunci prav, da so jo zavrnili.

Prečna pri Novem mestu. Prvotno razglašeni volivni izid v naši občini moramo popraviti v toliko, da je dobila SLS 10, združeni nasprotniki pa 15 odbornikov. Po končanem glasovanju je puhli šolnik Zupančič računal, računal in naračunal gospodarski stranki 16 odbornikov, SLS pa 9. Drugi dan po volitvah so se pa za pravičen izid zanimali še drugi in dognali, da je Zupančič kot volivni komisar hotel našo stranko ogoljufati za en mandat. (Oddanih glasov 341, SLS dobila 132, 1 glas je komisija proglasila za neveljaven in s tem kršila vol. zakon, ki pravi, da se mora — če to sklene večina — slučaj nepravilnega glasovanja vzeti na zapisnik, ne pa glas kratkoma razveljaviti. Gospodarska je dobila 208 glasov, količnik 14.) — Dotakniti se moramo še »sijajnega« demokratskega shoda dne 22. junija v Bršljanu. Da bo celotna slika še bolj sijajna, pribijemo, da je bilo navzočih v gostilni, kjer se je shod vršil, 47 ljudi, polovica takih, ki se za shod niso brigali in so prišli le pit. Večino zborovalcev je tvorila novomeška purgarija, ki je mislila, da pride sam Zerjav in bo priložnost koga denuncirati. Toda Zerjava ni bilo. To bi jih morali videti, kako so bili frapirani, ko so zagledali samo Zerjavovega odposlanca Majena iz Ljubljane. Novomeščani so namreč jako srečni, če jih Zerjav samo ošine s pogledom. — Poleg Majena je govoril še penzionist Seidl iz Novega mesta, ki v svojem navdušenju na stara leta postaja že smešen, in sodnik (!) Romih — informator »Jutra«. Pod vlado dr. Gregorja smejo namreč tudi sodniki govoriti na političnih shodih. Pa ne vsi! — Tako je ta pisana družba srečno nadomestila dr. Zerjava, druge škode pa ni napravila. Demokratski agitator Lenaršič na shodu ni nastopil. On pravi, da najlaže govori, ko ga nihče ne posluša in ne sliši.

Lučine nad Škofjo Loko. Hvalevredna je navada in silno se podžiga ogenj medsebojne ljubezni in prijateljstva, ako se sošolci leto za letom zbirajo s posebnim namenom k prijaznemu sestanku ob določenem dnevu na določenem kraju! — Prav tak sestank, spomin 34. oziroma 35. obletnice svojega mašniškega posvečenja bodo imeli dne 8. julija t. l. v Lučinih po medsebojnem dogovoru sošolci-novomestniki iz l. 1890. oziroma iz l. 1889. (prezbiteri). — V svrhu večje prikladnosti glede potovanja v Lučine naj dostavim: Dne 7. julija popoldne ob treh s kolodvora Škofja Loka na avtomobil, ki vozi vsak dan ob tej uri skozi mesto Škofja Loka v Gorenjo vas (na Trato) in dalje v Ziri. Popeljete se samo do Gorenje vasi, od tu pa na vozove v Lučine. — Tovariši prijatelji! — pristržno pozdravljeni!

Stari trg pri Ložu. V nedeljo 6. t. m. prirede okoliška delavska društva poučno eskurzijo v Stari trg ozi. v Pudo. Tudi iz Ljubljane namerava priti večje število delavcev, da si ogledajo lepo trško dolino in njene zanimivosti. Tukajšnje delavstvo namerava prirediti v čast tovarišem dostojen in pristrčen sprejem, spojen s pošteno veselico, da tako ponoso gostje lepe spomine na preživele urice med tovariši v naši lepi romantični dolini.

Ptuj. Praznovaht smo Vidov dan. Mesto je bilo v zastavah. Popoldne pa vzemirí radovedne Ptujčane uniformiran občinski sluga s svojim bobnom iz Radečkega časa. Kaj je? G. župan razglašá v posebnem »povelju«, da bo jutri sokolska veselica in pozivlja občinstvo, da pusti čez nedeljo zastave zunanaj. Omenjeno naj bo še, da je občinski sluga raztolmačil ta županov ferman tudi v nemščini. G. župan se li zavedate, da ste župan Ptujci bili ter ste danes samo še eksponent gotove demokratske klike? Smete si spogati še marsikateri poklon nekaterim gospodom, kar Vam pa ne bo utrdilo stališča. Prepričani ste lahko, da Vas bodo upoštevali le toliko časa, dokler Vas bodo rabili? Samoniklega junaštva itak nismo nikdar pričakovali od Vas pa vsaj dober zgled bi lahko vpoštevali, če niste docela udarjeni s slepoto. Za mestno hranilnico se Vam pa res ni treba bati, četudi bi prevzel posle na magistratu kak demokratski advokat kot vladni komisar...

Dnevne novice.

— Volitev župana v Stranjah. V Stranjah je zopet izvoljen za župana doseđani župan Mihael Kočar, odločen pristaš SLS. Tudi izvoljeni svetovalci so vsi pristaši SLS.

— Zadrúžno-knjigovodski tečaj za duhovnike se vrši tudi letos in sicer v Mariboru od 4. do vključno 8. avgusta v dijaškem semenišču. Vsi čč. gg. duhovniki, ki se nameravajo tečaja udeležiti, naj se blagovolijo najkasneje do 29. julija priglasiti Zadrúžni zvezi v Ljubljani ali pododboru Zadrúžne zveze v Mariboru. Istotam izvedo natančnejše o pogojih in o predavanjih na tečaju. Glavni predmet tečaja bo vodstvo hranilnic in posojilnic.

— Na Brezjah je maševal na praznik orevs. Srca presvetli knez in škof dr. A.

B. Jeglič. — Poročje je bilo na Brezjah meseca junija 24.

— Duhovnikom sošolcem iz l. 1903. Po dogovoru na zadnjem sestanku priredi letos podpisani sestaneč sošolcev-duhovnikov v Kočevju in sicer v četrtek 17. julija. Zveza z vlakom je tako ugodna, da je večina udeležencev lahko še isti dan doma. Sestaneč bo v hotelu Trst. Udeleženci blagovolite javiti svojo udeležbo na naslov: Mihael Kmet, župnik, Velike Poljane, p. Ortnek.

— Narodni pozdrav. »Narodni« pozdrav je pozdrav, s katerim se pozdravljajo ljudje, ali recimo večina ljudi, ki tvorijo »narod«. Pri nas v Sloveniji se pozdravljajo ljudje s pozdravom »dobro jutro«, »dober dan« ali »dober večer«. Ta pozdrav je običajen tudi v Srbiji. Tudi v samem Belgradu si večina ljudi želi »dober dan« ali pa »dober večer«. Ti pozdravi so torej res narodni, so slovenski ravno tako kakor srbski ali hrvatski in potemtakem pristno »jugoslovanski«. Vsi drugi pozdravi so izumetničeni. Nekdaj so n. pr. Sokoli vpeljali za sebe pozdrav »na zdr«, da pokažejo s tem svojo solidarnost s Čehi. Ljubljanski suroveži so seveda ta češki pozdrav kmalu spočili v neokusen, navadno z debelim pijanskim basom podarjen »na zdr«, kar se je zdelo nekaterim ljudem jako »imenitno«, drugim pa zelo neokusno. Danes so vpeljali pozdrav »zdravo«. Ta pozdrav je sam na sebi čisto lep, ampak ta pozdrav ni ljudski in ni naroden, ampak je nekaj umetnega. Pravi jugoslovanski pozdravi, ki jih pozna ljudstvo in Slovenija ravno tako kakor ljudstvo v Srbiji, so kakor rečeno »dober dan«, »dober večer« ali »dobro jutro«. Zato ni nobenega tehtnega vzroka te lepe domače pozdrave zanemarjati s prisiljenimi, umetno v življenje poklicanimi potvorbami.

— Svetovnoznano presihajoče Cerkljsko jezero. Na različna in vostranska vpraševanja radi izletov na Cerkljsko presihajoče jezero se poroča sledeče: Odhod vlakov iz Ljubljane ob 6.02 in 9.40 t. l. zjutraj do Raketa. Iz Raketa čez Loško mimo Kartuzijanskih gradov v Cerkljico. Na jezuru se dobe čolni za vožnjo pri vsakem posestniku. Prenočišča, prehrana, in vozovi hotel Zumer Cerkljica. Odhod vlakov iz Raketa v Ljubljano 17.07 poštini in 22.55 brzovlak. V nedeljo koncertira godba dravske divizije.

— Proti begu sodnikov v odvetništvo. Spričo množičnih se slučajev, da sodniki zapuščajó državno službo in se posvečajo odvetništvu, je vlada sklenila, da noben sodnik ne bo več dobil stalluma, ako ne bo položil odvetniškega izpita in dovršil odvetniške prakse oziroma ako ne bo imel vsaj 20 let sodne prakse.

— Abiturienti l. drž. gimnazije v Ljubljani, letnik 1904, se sestanejo v torek, dne 8. julija t. l., zvečer ob 8. uri na vrtu hotela »Union«, ev. v slabem vremenu v Rožicah, da se porazgovorimo o proslavi 20 letnice mature.

— Strela je 1. julija udarila v več krajih gorenjske električne naprave.

— Smrtina kosa. Na Brezjah je umrl g. Srečko Brezigar, tajnik zunanjega ministrstva. Prepeljali so ga na ljubljansko pokopališče.

— Smrtina nesreča. Iz Javorja nad Smartnim pri Litiži nam poročajo: Dne 29. junija je padel z lestve in si zlomil hrbtenico Anton Možina, p. d. Koren iz Debečice. Po podrgudnevem trpljenju je umrl. Bil je vesten cerkveni ključar in skrben oče številne družine. Pred vojsko je bil v Ameriki, med vojsko ranjen. Družini sožalje in pokoj njegovi duši.

— Osilnica je dobila 23. junija iz mariborske zvonolivarne dva nova zvonova po 1000 kg in 561 kg težka. Glasova odgovarjata natanko naročilu as in f, nad lepoto glasov so pa župljani naravnost očarani. Za dolgo čakanje so dobili primerno zadoščanje v prvovrstnem izdelku.

— Med uradniki v Južni Srbiji. Belgrajska »Pravda« poroča: »Včeraj je hotel veliki župan bitoljski, ki se je uradno mudil v Resni, telefonirati v Ohrid iz pisarne okrožnega načelnika v Presbi. Okrožni načelnik presbanski pa že dolgo ni poravnal svojega računa na telefonskem uradu in zato telefonski uradnik ni hotel vzpostaviti zveze z Ohridom niti za velikega župana, sklicujoč se na naredbo poštnega ministrstva št. 26539 z dne 18. aprila t. l. Nato je poslal veliki župan žandarja na telefonski urad z nalogom, naj službujočega uradnika odpeljejo v zapor. Žandarji so povelje izvršili in odpeljali uradnika kot navadnega zločince v ječo. Nato se je poštni ravnatelj obrnil na poštno ministrstvo s prošnjo za odpomoč, sicer mu bo vse osebe ušlo.«

— Zgradba nove skupščine. Ministrstvo za javna dela je dovolilo kredit 10 milijonov dinarjev za izdelavo pročelja na novi skupščinski zgradbi.

— Nehvaležen begunec. Posesniku Matiji Petermanu v Višlenci pri Gorjah je neki ruski begunec ukradel iz suknjiča, ki je visel na steni, usnjato listnico, v kateri je bilo 2700 Din. Izdajal se je za gluhonemega in je posecal birme in sejmce, kjer je berčali, še več pa kradel.

— Tat v župnišču. Neznani vlomilec je vdrl v župnišče v Turnišču (Prekmurje) in ukradel župniku Josipu Sakoviču iz zaklenjenih omare 1700 Din gotovine.

— **Razne tatvine in vlomi.** Mlinarju Leopoldu Vuteju na Janševi gori štev. 8 je po neveril neki brezposelni čevljar, ki ima, kot sumijo, že več drugih nerodnosti na vesti, dvokolo, vredno 750 Din in je neznan kam pobegnil. — Dva na videz znana postopača sta vlomila v spalno sobo Tomaža Vidoviča v Ptuj in sta odnesla celo obleko, nekaj perila, zimsko sukno in konjsko odejo v skupni vrednosti 2000 Din. Ista dva sta v isti noči ukradla iz leva špediterja Jerneja Brauhardta, ravnotam, 4 nove konjske odeje, vredne 800 Din in dva para skoro novih vaje za dvoprego v vrednosti 600 Din. — Nevarna tatvica je neka Antonija Stibričeva iz Velikega Obreša pri Brežicah. Po priznanju njenega tovariša sopohajkovalca, katerega imajo že zaprtega, je ukradla med drugim tudi iz podružnične cerkve v Zolah pri Leskovcu cerkveno obleko, iz neke cerkve pri Samoboru en kelih in v neki sosednji gostilni dvokolo. Izvršila je tudi več tatvin kuretine in drugih predmetov. Nevarne tatvice še niso prijeli. — Rudarju Antonu Polajnarju v Koprivnici pri Črni so bili ukradeni iz postelje 4 bankovci po 100 Din, srebrna verižica s tolarjem Marije Terezije in niklasta ura v skupni vrednosti 800 Din. To tatvino je izvršila najbrže neka ciganka, ki se je potikala po okolici in ki je izvršila brčkone še več tatvin. — Posestniku Janezu Osetu v Črnolizi pri Sentjurju ob južni železnici je bil ukraden izpod kozolca ročni voziček, vreden 200 Din. — Gostilničarju Alojziju Zilniku v Ponderu pri Sv. Jurju ob Taboru je bila ukradena trovrstna harmonika sistema Stahl, vredna 3000 Din. — V Bistrici pri Trzihu je bilo ukradeno posest. sinu Francetu Strič iz veže črno pleskano kolo brez znamke, vredno 1500 dinarjev. — Posestniku Janezu Krbavcu iz Gradaca je bilo ukradeno iz kuhinje več ženske obleke in perila v vrednosti 750 Din. Isto noč sta bili ukradeni ravnotam iz poda Janka Zupaniča 2 kosi s kosiščem in par čevljev v vrednosti 450 Din. — Svojemu gospodarju Alojziju Potočniku v Stranski vasi pri Črnoliji je ukradel njegov hlapec čevlje, nekaj obleke in perila, žepni nož in dozo in 140 Din gotovine v vrednosti 800 Din. Tat je pobegnil.

Štajerske novice.

š **Nov list radikalne stranke.** V Mariboru je izšel, kakor smo že poročali 3. julija nov tednik Pašičevih radikalov v Sloveniji »Narodni Gospodar«. Tiskal se je v socialdemokratski »Ljudski tiskarni«. Uredila sta ga advokat dr. Rudolf Ravnik in tajnik Trost. Da bi varali naše ljudstvo, so namenoma vzeli za glavo listu popolnoma enake črke, kakor jih ima naš »Slovenski Gospodar«. V trafikah, kamor so ga nanosili na stotine, so Pašičevi hlapci naročili, naj vsakemu, ki zahteva »Gospodarja«, dajo radikalnega. Sam na sebi pa list ne bo nevaren. Naši ljudje že dobro vedo, da je dal za izdajanje »Narodnega Gospodarja« denarje vodja velesrbske radikalne stranke Niko Pašič sam. Za velesrbe pa naši ljudje niso bili in ne bodo nikdar navdušeni. Po svoji vsebini se odlikuje Pašičevo slovensko glasilo po svoji suhoparnosti. List je že v prvi številki začel s posrbljenjem lepih slovenskih besed. Prinaša vsepolno srbskih spaknedanosti. N. pr. namesto »okraj« rabi dosledno besedo »srez«, namesto »okrajni« srezki, namesto »kmet« piše »seljak« itd. Priobčuje pismeni pozdrav Nikole Pašiča in nekaj dopisov sfabriciranih v tajništvu radikalne stranke. »Narodni Gospodar« je ukradel, kakor demokrati »Tabor« navodila za občinske volitve, kakor jih je prinesel naš Slovenski Gospodar. Ukradel je torej glavo in članek našega lista. Kdor krade tudi laže.

š **Shod SLS pri Sv. Rupertu v Slov. goricah** v nedeljo 29. junija je bil velike važnosti za tamošnje kraje. To ni bil navaden shod, ampak praktična orožna vaja za naše stranke pionirje. Poslanec Zebot je poročal o zanimivih stvareh sedanje situacije. Ljudstvo stoji zvesto na strani SLS in naših poslancev in pozdravlja njih pravični boj. Po shodu se je vršila zaupna seja županov, obč. odbornikov, zaupnikov in agitatorjev. Seje so se udeležili vsi domači in okoliški župani. Po temeljitem posvetovanju so moške in mladeniči napravili važne sklepe za bodočnost. Lahko mirno rečemo: Pripravljani smo na vsako borbo!

š **Sokolski in orjanski zlet v Rušah** je doživel velik fiasko. Razum Sokolov in Orjuncer ter mariborskih demokratov ni bilo na slavnosti skoro nobenega drugega občinstva. Dasiravno so že dva meseca prej obnali z velikimi plakati, vendar se ljudstvo ni odzvalo. Sokol in Orjuncer učitelj Stani v Rušah je povzročil iz pred 3 tedni aretacijo nekaterih delavcev iz Ruš, češ da se je bati, da bodo delavci napadli Sokole in Orjuncer. Cel mariborski policijski aparat z g. Kerševanom na čelu je na povelje velikega župana Pirkmajerja preiskoval v Rušah, iskal zarotnike med ubogimi delavci. Vse to, da se zavarujejo bojazljivi Sokolčki in Orjunaši. Bojazljivost je rodila svoj uspeh v velikem fiasku cele prireditve.

š **Okrajni sodnik Niko Vrabl v Mariboru** se je čutil silno užaljenega, ker ga je »Slovenec« razkril kot korespondenta »Jutra«. Če bo skušal g. sodnik morda zaigati svojega otroka, smo pripravljene dokazati, da je g. Vrabl tisti, ki inspirira glavnega »Jutrovega« korespondenta nezgodibne-

ga dr. Reisman. »Straža« sumi, da je gosp. Vrabl tudi oče ostudnega napada na sodnega svetnika g. dr. Savbaha. Ko je g. dr. Savbah bil v senatu, ki je sodil nekoga Bizjaka — administratorja »Jutra« v Mariboru — radi goljufije, se je g. svetnik poslužil svoje pravice in dolžnosti kot sodnik in je postavil nekaj vprašanj na obtožnico. To je »Jutrovega« korespondenta tako užalilo, da je napisal ostuden napad na dr. Savbaha v »Tabor« in »Jutro«. Administrator »Jutra« Bizjak je bil radi goljufije od porote obsojen na 1 leto ječe. Toliko v vednost poštenih čitateljem. — Da je g. Vrabl telefoniral »Jutru« poročilo o seji obč. sveta mariborskega 27. junija, je dokaz tudi to, da ima »Jutro« poročilo samo do tam, ko je g. Vrabl odšel iz dvorane.

š **V Ormožu** so se skušali zagrizeni Pribečevičevi demokrati vzdržati na krmilu s pomočjo glasov nekaterih pristašev SLS, Ta načrt se jim je ponesrečil. Somišljeniki naše stranke so se strnili v skupno listo, ki ima gotovo izgled za zmago. Laži demokratov, da je na naši listi več Nemcev in nemščurjev, so samo prazen bav-bav. Pač pa imajo Žerjavovi JDSarji večje število najbujših pangermanov in nemškutarjev ne samo na svoji listi, ampak v stranki in njenih organizacijah. Le lepo tiho bodite vi demokrati. Ako želite, pridemo z dokazi, da je vaša stranka v mestu Ormož navezana na milost najzagrizenejših protivnikov slovenskega imena. Na naši listi so sami pošteni obrtniki, posestniki, delavci in uradniki. Dr. Bau, advokat ormoški, veletržec Veselič in druge Žerjavove zvezde so hoteli namenoma razbiti enotno fronto somišljenikov SLS s tem, da so začeli očitati posameznim našim nemškutarstvom. Načrt in hudobne namere so se jim izjalovile. Da bi se ohranil na krmilu mesta Ormož, je dal župan Veselič vpisati 18 Wranglovcv v volivni imenik. Ti ljudje potujejo kot delavci iz kraja v kraj in po zakonu ne spadajo v volivni imenik. Pa tudi to vam ne bo pomagalo na konja gg. od Žerjavove koruptne kompanije.

š **Tat na sodišču.** Iz poslopja okrožnega sodišča v Mariboru je bilo ukradeno zidarskemu polirju Josipu Kharthu kolo znamke »Puch«, štev. 273342, vredno 1800 Din.

š **Vlom v trgovino.** V Skalahu so vlomili neznanji tatovi v trgovino Valentina Demšarja in so odnesli okrog 40 svilnatih robcev, 24 metrov klota, več parov raznih nogavic, moškega in ženskega perila, večje število raznih kolkov in znamk in za 800 dinarjev gotovine. Tudi so odnesli več tobaka in cigaret, tako, da znaša skupna vrednost ukradenih predmetov okroglo 14.000 Din.

Zveza za tujski promet v Sloveniji.

V posvetovalnici mestnega magistrata se je vršila 2. t. m. pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Rudolfa Marna glavna skupščina »Zveze za tujski promet«. Udeležilo se je skupščine znatno število tujsko prometnih interesentov in zastopnikov raznih oblasti. Med drugimi so bili navzoči tudi zastopnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Ciril Zizek, zastopnik državnih železnic ravnatelj ing. Segar, centralni nadzornik Vidie, mag. nadsvetnik Bleiweis in več drugih zastopnikov raznih oblasti.

Skupščina je otvorila po primernem pozdravu dr. Marn, nakar je podal gen. tajnik Vlad. Pintar obsežno tajniško poročilo, ki je obsegalo dolg in temeljit referat predvsem o propagandnem delu Zveze. Propaganda se je usmerila z vsemi možnimi sredstvi v tu in posebno v inozemstvu. Zveza je izdala in razposlala jako lepe plakate za Bled, Rogaško Slatino, Bohinj in Kranjsko goro z opisi v 5 jezikih. Izdelal jih je prof. Saša Santel, ki je vpošteval pri izdelavi posebno slovenski narodni slog. Dalje je izdala Zveza razne pregledne naših letovišč, »Vodnik za Bled in okolice« in kažipot za gornjo Savsko dolino. Zveza se je udeležila jako uspešno lanskega ljubljanskega velesejma. Inozemskemu časopisu je dala na razpolago obilen propagandni material in se je udeležila tudi razstave srbskega planinskega društva v Belgradu.

Tudi organizatorično in inicijativno delo Zveze je v zvezi z raznimi tujsko prometnimi in olupševalnimi društvi bilo jako uspešno. Zveza je popravila z velikimi žrtvami (ca 30.000 Din) pota in galerije v krasni soteski »Vingare«, ki je ena najlepših izletnih točk Slovenije. Popravila se je tudi pot k slapu Savice. Zveza je plačala zimskemu športnemu Savezu 1500 Din podpore. Tudi je obračala Zveza pažnjo na izboljšanje naših gostilniških in hotelirskih razmer. Tudi planinarstvo je Zveza po možnosti podpirala z raznimi prispevki. Pobrivala se je tudi za razne tujsko prometne ugodnosti v sosednji Štajerski.

Notranje delo Zveze je bilo enako intenzivno in uspešno, in je podpiralo tujski promet v naših izletnih krajih. Otvorila se je prodaja železniških vozovnic, katerih se proda mesečno za okrog 100.000 Din, kar je vrglo precejšnje dobiček. Do marca meseca je dobivala Zveza podporo od vlade in sicer v znesku 6.250 Din. Z marcem pa je bila ta podpora ukinjena in se je morala vzdrževati

Zveza z lastnimi močmi. Vladna podpora je do nadaljnjega omejena na približni znesek 2000 Din. Trgovska in obrtniška zbornica je dala 3000 Din podpore, neimenovani podporniki pa so darovali potom dvor. svet. dr. Marna 16.000 Din podpore. Min. trgovine in industrije je nakazalo Zvezi iz splošnega kredita, določenega za tujski promet, znesek 25.000 Din. — Po tajniškem poročilu, ki je bilo z odobravanjem sprejeto so bila spremenjena pravila, glasom katerih bo funkcionalna Zveza v bodoče kot nekaka »Tujsko prometna zbornica«. Nato se je vršila volitev odbora. Izvoljen je bil kot predsednik dvor. svet. dr. Rud. Marn, dalje 8 odbornikov, 5 namestnikov in 3 člani nadzorstvenega sveta. — S tem je bil dnevni red izčrpan in zborovanje zaključeno.

Ljubljanske novice.

NAPAD NA DR. LEMEŽA NA ULICI.

Včeraj ob pol 1. uri popoldne je prišel dr. Lemež ob Stritarjevi ulici v smeri proti Marijinemu trgu. Orjunaš Anton Horvat, bivši trgovski sodnik pri Črnaku, je ističasno prišel nasproti in kolportiral posebno izdajo »Orjunc«. Komaj je prišel mimo dr. Lemeža, se je obrnil in ga od zadej napadel. Pri tem hipnem napadu se dr. Lemež sploh ni mogel postaviti v bran. Hoteč se umakniti proti sredi ceste, ga je Horvat sunil s pestjo z vso silo za vrat, tako da se je dr. Lemež opotekel in padel z vso silo po tleh, pri čemer je dobil razne poškodbe. Horvat je dobil še enega pomagača in hitel za dr.

Po svetu.

O zadnjem tornadu v Ameriki.

Iz Amerike prihajajo te dni poročila o silnem viharju, ki je opustošil več mest, zahteval nenavadno število človeških žrtev in naredil ogromno materijelno škodo. Ker so pri tej nezdobi brez dvoma prizadeti tudi našji rojaki, bodo marsikoga zanimale podrobnosti.

Po tornadu — tornado pravijo Amerikanci takim viharjem — prizadeta pokrajina leži zapadno od mesta Clevelanda, kjer se nahaja največja slovenska naselbina v Ameriki, takorekoč drugo največje slovensko mesto na zemlji. Ta pokrajina, ki se razprostira ob južnem bregu zapadnega konca velikega jezera Erie (izg. iri), je večinoma ravnina s farmami, tupašam petrolejskimi vreli in prehaja proti jugu v valovito ali gričvito ozemlje. Kakih 90 milj zap. od Clevelanda je mesto Sandusky ob jezeru, ki šteje kakih 35.000 prebivalcev. Za nas je zanimivejše mesto Lorain s približno enakim številom ljudi, ležeče kakih 50 milj vzhodno od Sanduskyja in kakih 40 milj zapadno od Clevelanda. To mesto je bilo pred 20—25 leti malo mestece, ko pa je The American Steel and Wire Co. iz majhnih fužin zgradila tam velikanske tovarne, se je število duš v kratkem malone podsetorilo. V predkrajju South Lorain je največ po tem povodu nastala precejšnja slovenska naselbina s slov. župnijo in slov. cerkvijo. Med najuglednejšimi družinami, tudi pri Amerikancih, so znane Virantova in Svetetova. Bati se je, da je nesreča zadela tudi to našo naselbino, zlasti ker se med nadaljnimi prizadetimi mesti imenuje tudi Blyria. To je ime je vsekakor popačeno in se skoraj gotovo nanaša na mesto Elyria (je ilirja, kakih 6 milj južno od Loraina). Mogoče pa je tudi, vendar manj, da se nanaša na mestce Berea, kakih 17 milj južnozapadno od Clevelanda. Tornado je najbrž najprvo zadel na Sandusky in se je pomikal proti vzhodu, kjer je na svoji poti zadel tudi na Lorain. Tornado se pojavljajo po celi osrednji Ameriki, baje vzh. od Misisipija pogosteje in najrajši koncem pomladi ali začetkom poletja. Ne mine leto, da ne bi v tem času slišali o njihovih pustošenjih. Tornado se pomika redno od zapada ali jugozapada proti vzhodu, s hitrostjo 5 do 25 metrov na sekundo. Njihova kot je k ereči ozka, kakor v daljni primeri pri nas curenk toče, dostikrat precej manj široka kakor milja, pa tudi več. Še večja je razlika v dolžini njegove poti, ki znaša marsikaterikrat samo malo milj, po navadi pa dosti več in so znani tornadi, ki so pustošili na poti več kot tisoč milj. Nedolgo predno nastopijo, se nebo nenadno prevleče s črnimi oblaki in nastane pri belem dnevu tema, kakor je v naših krajih pri neurju ne poznamo. Glavna značilnost tornada pa obstoji v tem, da tvori središče njegovo ali vrtničast steber od zemlje v oblake, največkrat pa se vidi iz črnih oblakov viseč ali nizajoč se, rilcu ali lijaku podoben, t. j. zgoraj širok proti zemlji se zožujoč oblak, ki se vrtil z neznansko brzino, vsesava v se ozračje daleč okrog sebe, in kjer ta konec zadene na zemljo in se giblje po njej, ne prevrača samo težkih voz kakor mogočna burja, temveč ruje drevesa, ruči hiše, sploh vse, kar se nahaja na njegovi poti. Ljudje se rešijo, če morejo s tem, da beže iz bližine vidnega pota tornada in bližnje okolice, ki jo vsesava, največ pa iščejo zavetja po kletih. Farmarji zgrade pod svojimi hišami v višini tal z dohodom od sev. ali vzhoda kleti, da si v njih rešijo življenje, čeprav jim tornado odnese dele hiše v zrak.

Lemežem. Ko se je ta dvignil, da uteče nasilju dveh Orjunašev, je stopil Horvat sredi oeste in pričel kričati: »Orjuna skup!« V tej situaciji se je končno dr. Lemež umaknil v neko hišo.

Ij **Breskve.** Včeraj so bile na našem trgu, ki je v zadnjem času vsak dan bogato založen posebno s sadjem in raznim sočivjem, med katerim je posebno mnogo salate in koierab in pa raznih češenj, prve breskve in sicer po 30 Din kilogram.

Ij **Mestna zastavljalnica** ima tomesočno dražbo novembra 1923 zastavljenih predmetov 10. t. m. ob 3. uri popoldne.

Ij **Urad Ljubljanskega velesejma** rabi takoj za mizarska dela na razstavišču vestnega mizarskega podjetnika. Pojasnila se dobe v velesejmski pisarni dnevno dopoldne in popoldne. Ponudbe se sprejemajo do sobote 5. t. m. popoldne.

Ij **Pri spravljanju mrve** se je težko poškodoval 20 letni I. Klančar. Ko so pripeljali namreč voz mrve domov pred Češnovarjevo hišo se je voz prekucnil. Pri tem je padel Klančar tako nesrečno, da ga je zadela težka žrd in del voza in je dobil tako težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Ij **Žeparji na delu.** V sredo je bila ukradena Albini Gorkičevi iz Velike Čolnarske ulice na živinskem sejmu iz žepa denarnica, v kateri pa je imela k sreči samo 140 Din.

Ij **Policijske ovadbe.** Včeraj je bilo vloženih 20 ovadb in sicer: tatvine 2, poneverba 1, kaljenje nočnega miru 4, pijanost 1, cestno policijski red 7, nezgodi 2, lahka telesna poškodba 1 in nedostojno vedenje na cesti 2.

ALI BO AMUNDSEN LETEL ALI NE?

V našem »morda ne več« smo že opozorili na to, da se Amundsen le preveč pripravljaja in da se zna zgoditi, da bo kdo drugi letel čez severni tečaj. Govorili smo tudi, da pripravljajo njegove aero-hidroplane pri Pisi v Italiji in da je rekel Mussolini, da bo šel z Amundsenom še en italijanski pilot, najbrže major Locatelli. Nato smo brali, da se kregajo zaradi zastave, ali naj bo italijanska ali norveška; nato zopet, da aeroplani ne bodo pravčasno zgrajeni itd. Sedaj pa prihajajo poročila, da hočejo Italijani sami leteti in da samo še čakajo, kdaj bo Amundsen polet odpovedal. Tako beremo v »N. Fr. Pr.«: »Rimski listi poročajo, da je italijanska vlada že plačala aeroplan, ki naj bi ga vodil na Amundsenovi ekspediciji Italijan Locatelli in da je vprašala pri norveškem poslanstvu, ali Amundsen res ne bo letel. Poslanštvo je reklo, da ne ve še nič. Locatelli pa hoče na vsak način leteti in so mu oblasti že dovolile, da bo letel, z Amundsenom ali pa brez Amundsena, in sicer takoj. Amundsen je začel v finančne težkoče in sicer zato, ker se italijanski udeleženci niso hoteli zavezati, da bi bilo vsako priobčevanje in vsaka kinematografska in fotografska predstava izključno le last podjetnikov. Vsled tega so se Amundsenovi finančniki skesali.«

Takoj nato je prišlo drugo poročilo, iz Rima. Pravi, da se je peljal Locatelli v Rim, kjer bodo krstili njegov aeroplan, in da bo potem odšel. Stroške do zneska dveh milijonov lir je prevzel v Newyorku izhajajoči italijanski list »Il progresso italo-americano«; denar bo nabral med ameriški Italijani. Polet bo nazadnje čisto italijanski; morebiti bo šel z Locatellijem tudi Amundsen. »Messaggero« pravi, da bo ugodni čas za to podjetje kmalu minul in da nameravanega programa ne bodo mogli izvesti. Zato bo Locatelli se zadovoljil z manjšim podjetjem in bo letel od Spitsbergov v vedno isti geografski širini okoli tečaja ter prišel tako spet na Spitsbergo nazaj. Tehniška sredstva so za polet čez tečaj nezadostna. Kako si misli polet okoli tečaja v širini Spitsbergov, nam je neumljivo; ta pot je dolga okoli 7000 km, ona čez tečaj v Alasko pa nekaj čez 3000 km.

V »Tribuni« izjavlja Locatelli, da zmore njegov aparat z lastnimi sredstvi samo 1800 km, da je pa že od Spitsbergov do tečaja 1000 km. Nič več torej ne misli na tri aparate, kakor je hotel Amundsen: dva bi bila samo zaloga bencina. Amundsena Locatelli noče s seboj, ker bi bil aparat preveč obtežen.

Toliko so govorili, in sedaj tak konec!

— **Opovedani konec sveta.** V zadnjih tednih je bilo v okolici Bukarešte v Romuniji zelo veliko neviht. Kmeti so začeli misliti, da bo konec sveta in so ga tudi že določili na pretekli terek ali sredo in sicer natančno ob dveh popoldne. Oblekli so se v svečano obleko in so šli v cerkve, čakati, kdaj se bo začelo. Nič ni bilo. V sredo so ponovili, pa ni bilo spet nič. Namesto ognjenega dežja je padal navaden dež, duhovi so se pomirili in kmeti so šli spet na polje naprej delat.

— **Novi letalski rekord čez 500 km.** Znan francoski rekorder Sadi Lecointe je preletel 500 km v 1 uri 37 minut in 49 sekund, torej na uro poprečno 308 km. To je nov svetovni rekord. Prvih 300 km je preletel v 57 minutah in 50 sekundah, kar bi bilo na uro 311 km. Trenutna največja hitrost dosej je 507 km na uro, če bi namreč dotičnik letel s to hitrostjo naprej. Ta rekord ima sedaj Amerikanec Williams. Lecointe in pa Amerikanca Williams in Maughan se neprestano kosajo med seboj. Trenutni rekord imajo sedaj Amerikanci, 500 km Francozi itd.

Gospodarstvo.

Anton Pevc :

Živinorejska zadruga ali živinorejski odsek?

Pred vojno smo imeli lepo število živinorejskih zadrug, ki sedaj ena za drugo stopajo v likvidacijo. Prišli so v modo okrajni in občinski živinorejski odbori in odseki; živinorejske zadruge spadajo odslej dalje, dokler se moda ne izpremeni, med staro šaro. Čudim se le, kako more kdo govoriti o konservativnosti našega kmeta; naš kmet in še kdo drugi sprejme takoj vsako novost, če le ni treba zraven mnogo misliti in da se o njej zadosti krič ali piše.

Kaj je namen živinorejskih zadrug? Da se za gotovo število odbranih, najboljših krav vzdržuje najboljši bik — njih namen je torej selekcija, odbira v okviru zadruge krav in v okviru splošne živinoreje ali pa pasme bikov.

Kaj je namen občinskih itd. živinorejskih odsekov? Nabava in vzdrževanje dobrih plemenjakov, — torej bikov, merjascev itd. — in zabranjevanje zakotnih plemenjakov itd., vse kar je v zvezi s plemenjaki. Vse to in prav tako se je že delalo zadnjih 40 let pred vojno in je bistveno ta nova moda že stara; novost je le ta, da smo pred vojno uvažali plemenjake iz tujine, dočim se sedaj kupujejo doma in da sta pred vojno za polovično ceno teh plemenjakov skrbele država, sedaj pa naj skrbita za nje okrajna in občinska blagajna, odnosno prisiljeno kmet sam. Namen teh odsekov je torej selekcija bikov v okviru splošne živinoreje ali pasme — le en del namena živinorejskih zadrug.

Krav redimo več kakor bikov in zakotnih krav je veliko več kakor zakotnih bikov (pod zakotno je razumeti žival, ki je gospodarsko malo vredna in takih krav imamo mi v Sloveniji nad 3 četrtine). Čim prispevam za nabavo in vzdrževanje bika, imam pravico, da se vse moje krave z njim plemenijo. Selekcijonirani občinski bik, tudi če je v zasebni reji, mora zaskočiti vse zakotne krave občanov, oplenjene morajo biti ob svojem času vse plemenske samice, to zahteva gospodarska korist posameznika in celote. Živinorejske zadruge prepuščajo praviloma zakotne krave zakotnim bikom, dovajajo le selekcijonirane krave k selekcijoniranemu biku, namreč prave živinorejske, ne one, ki so znane pod imenom bikorejske.

Kakšen pomen ima bik in kakšnega krava raz stališče plemenitve in podedovanja pri naših živinorejskih ali v živinorejo se vmešavajočih splošnih ali specialnih kmetijskih strokovnjakih? Po vsem našem dosedanem in priporočenem bodočem praktičnem delu na tem polju sodeč bi mogel trditi, da stojimo še danes na stališčih starih Indijcev in Arabcev, to je, da je glavni faktor pri plemenitvi samec in njegove lastnosti, da pa samica in njene lastnosti za pleme niso nikakega odločilnega pomena. Le na trdnem temelju je mogoče graditi trdno stavbo, ugotovimo zato je-li naš temelj dober.

g Prijavni rok za IV. Ljubljanski velesejm, ki se bo vršil od 15. do 25. avgusta t. l., kakor tudi razpoložljivi prostori se bližajo svojemu koncu. Nahajamo se v resnih časih, naša država in naše gospodarstvo preživlja težko krizo. Res je, da je splošna de-

viza štedenje, res je pa tudi, da so vzorčni velesejmi vsled svojih obče znanih funkcij prvi poklicani blagodejno uplivati in zamašiti nastale vrzeli. To posebno, ker postane velesejmov ni bil mogoče plod špekulativnih namenov, ampak jih je ustvarila potreba, ker je treba ne samo osigurati si svoj bližnji trg, ampak osvojiti tudi nov konzum in s tem samemu sebi znatno pomagati, ker kdor ne raste, ta pada. Ljubljanski velesejem je vsled svoje že pridobljene tradicije, dalje tudi od nasprotnikov priznane vzorne organizacije in priljubljenosti do sedaj še vedno kar najbolje uspel. Po došlih prijavih, po zanimanju kupcev, ki se že oglašajo z informativnimi vprašanji ter po najboljšeješi propagandi, je tudi vsled letošnjega velesejma zaslunan. Vsled počaščenja z najvišjega mesta, s prevzetjem protektorata po Nj. Vel. kralju, se pa razvije gotovo v pravo manifestacijo slovenskega dela in pridnosti. Vsi oni, ki še niso poslali prijavnice naj to nemudoma store. 3767

Novosadska borza. 3. julija 1924. Nova pšenica polna kasa Din 262, polkasa Din 292, duplikat kasa Din 280, stara pšenica Din 315 do 317, koruza Din 235 do 237, oves Din 285, moka bazis nulerca Din 460, otrobi Din 195. — Tendence bolj mirna.

Žitni trg je bil v preteklem tednu pod vtisom padca dinarja ter so se cene regulirale z ozirom na slabo ponudbo, katero je bilo iskati v zaposlenosti prvotnih dobaviteljev z delom žetve. Padec dinarja je najbolj vplival na cene nove in stare pšenice, tako da notira stara pšenica po Din 315, medtem, ko se je isto moglo dobiti pred padcem dinarja po Din 295. V koruzi ni bilo večje spremembe, medtem ko je tudi po moki nastalo nenkrat večje povpraševanje, vsled česar je zaznamovati tudi v tem blagu višje cene. Ostali predmeti so zaenkrat popolnoma izven kupčije. Obče mnenje je, da bo žetva izpadla, kar se tiče količine izvrstno, kar se tiče kakovosti deloma dobro ter bo vsled tega dobiti novo pšenico lahko po Din 275 do Din 280 ako ne bo dinar več padel.

g Občni zbori. Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani izredni občni zbor dne 18. julija 1924. Na dnevnem redu je povišanje delniške glavnice od 2.500.000 Din na 5.000.000 Din. — Dalje Julio Meinl d. d. v Ljubljani dne 23. julija v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

g Uradni kurs tujim valutam je določen za mesec julij sledeče: napoleonor 295 Din, turška lira v zlatu 328 Din, avgleški funt 359 Din, ameriški dolar 82 Din, 100 fr. frankov 441 Din, 100 šv. frankov 1453, 100 grških drahem 150 Din, 100 italijanskih lir 356 Din, 100 Kč 243 Din, 100 o. K 0.10 Din, 100 romunskih lejev 36.50 Din, 100 bolgarskih levov 56 Din, 100 španskih peset 1110 Din, 100 hol. goldinarjev

8100 Din, 100 danskih kron 1890 Din, 100 avstr. kron 0.116 Din, 1.000.000 poljskih mark 12.50, 100 belgijskih frankov 383 Din.

g Poravnalno postopanje. Poravnalno postopanje zoper tvrdko Franc Dolenc, trgovina z mešanim blagom v Kranju je končano, ker se je poravnava pravomočno odobrila. Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini Franca Remic, trgovca v Šmartnem ob Dreti.

g Delnice Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, kolikor jih je imela Zveza slovenskih zadrug, je ista prodala. Bila pa je najmočnejši delničar.

g Pravilnik o uporabi petroleja bo izdala te dni uprava monopola in sicer glede izvoza, uvoza in konzuma petroleja.

g Carinski dohodki. V drugi desetini meseca junija so znašali carinski dohodki 38 milijonov 449.686 dinarjev. V prvi desetini meseca junija so znašali 38 milijonov 307.157 dinarjev.

g Stanje posevkov v naši državi. Službeno poročilo poljedelskega ministrstva o posevkih od 15. maja do 15. junija glasi: stanje ozimnih in jarih posevkov je v celi državi odlično.

g Trgovinska pogajanja v Avstriji. — Iz Belgrada poročajo: Trgovinska pogajanja z Italijo se bližajo koncu. Takoj po njih zaključku se začne pogajanja za trgovsko pogodbo z Avstrijo.

g Število živine v naši državi. Po službenih podatkih poljedelskega ministrstva je bilo koncem 1. 1922. v Jugoslaviji 1 milijon 69 tisoč 310 konj, 4 milijone 960.397 goved, 3 milijone 373.041 prašičev in 7 milijonov 11.204 ovac.

g Produkcija in konzum soli v državi. Leta 1921. smo producirali doma 34.923 ton soli, uvozili pa 38.953 ton v vrednosti 30.6 milijonov dinarjev. Potem takem znaša naša letna uporaba soli 65.558 ton.

g Industrija Hrvatske in Slavonije. Preljeli smo zopet nadaljnji zvezek serije »Industrija Jugoslavije« in sicer največji. Industrija Hrvatske in Slavonije izpod peresa J. Lakatoša, glavn. urednika Jugoslovanskega Lloydja. To je četrti zvezek, kateremu bosta sledili še dve knjigi in sicer: Industrija Vojvodine in Industrija Srbije. Pisec je ta zvezek izdelal s posebno pažnjo in se sedaj radi te popolne slike naše industrije vidi, kako je industrija Hrvatske in Slavonije močna in obilna. Delo obsega preko 600 strani in je razdeljeno po grupah industrije. Vsaka grupa je spet razdeljena v pododdelke in to tako pregledno, kakor tega doslej še nismo imeli v naši strokovni literaturi. Pisec je delo napisal z veliko temeljitostjo in s hvale vredno objektivnostjo, medtem ko je založba Jugoslovanskega Lloydja knjigo lepo opremila. Tiskana je pri Hrvatskem štamparskem zavodu v Zagrebu. Cena 100 Din je z ozirom na obseg in lepo opremo knjige nizka. Razpošilja jo uprava Lloydja, Zagreb, Maravska ul. 21. Naše uredništvo bo prineslo posebno strokovno oceno tega dela.

g Nazadovanje cen v Avstriji. Od maja na junij so cene v veletrgovini znatno nazadovale (za 6 odstot.). Indeksna številka za maj je znašala 19.465, za junij pa samo 18.282. Pričakuje se še nadaljnje padanje cen.

g Tečaj zlate marke je po pariteti berlinske borze približno 20.70 dinarjev (4.83 zlatih mark za 100 dinarjev).

Šolski vestnik.

Proslava šolske 50 letnice v Framu. V šol. letu 1923 in 1924 je preteklo 50 let, odkar se je dogradilo novo ljudskošolsko poslopje v Framu. To pomembno 50 letnico je tukajšnja petrazrednica najlovesneje proslavila. Ob 10. dop. se je vsa šolska mladina s svojim učitelstvom udeležila slovesne zahvalne službe božje, pri kateri so šolarji vseh razredov prav ljubko popevali. Po sv. maši se je v lepo okrašenem šolskem poslopiju zbrala poleg šolarjev prav častno število nekdanjih šolskih učencev, med njimi prav mnogo starišev sedanjih šolarjev ter odlični gostje od blizu in daleč. Vse je iskreno pozdravil načelnik krajnega šol. sveža g. Kari Černe j, nato pa je gosp. nadiučitelj Valentin Ivanuš prav zanimivo podal zgodovino framske šole, zlasti zgodovino zadnjih 50 let, omenjal je njen sploh, njene učitelje, njene učence, zlasti tudi take, ki so med svetom dosegli častna, odgovorna in polna mesta (kakor dr. Pavel Turner, veliki župan mariborski Otnar Pirikmaier, okr. šol. nadzornik Ljudevit Černe j, prof. Prijol itd.) ter sploh vse veselo, pa tudi žalostne dogodke framske šole. Okrajni šol. nadzornik gosp. Matija Lichtenwallner pa je kot zastopnik šolske oblasti omenjal mnogo lepih uspehov, s katerimi se lahko ponaša framska šola, bodril učitelstvo k poštovovalnem delu in ob sklepu pozval vse zbrane k trikratnemu Slava klicu kralju Aleksandru; šolski otroci pa so zapeli državno himno. Nato je učenka Angela Breitenbeiner ginjaivo deklarovala prolog, ki ga je prav za to slavnost zložila vrla gđna Josipina Kirar in v resnici vanj razlila v prelepih verzih tako velike, pomenljive, vzvišeni misli, primerjajoča šolo zeleni lipi, ki učencem daje tako mnogo! — Iz šolskega poslopja smo se podali na pokopališče, kjer počiva 5 nekdanjih framskih učiteljev, da bi se na njihovih grobovih poklonili vzornim nekdanjim vzgojiteljem - dobrotnikom. Npregledno dolg sprevod: najprej šolarji z učitelstvom in častnimi gosti in potem veličastna množica framskih faranov hiti v znak hvaležnosti na grobove svojih učiteljev, vsem na čelu zastava in pet parov belooblečenih deklic, ki nosijo vence, katere hočejo položiti na učiteljske grobove. Ko se vsa ta množica na pokopališču mirno in lepo porazvrsti, spregovori izpred pokopališke kapelice domači župnik g. Viktor Kragl, ki najprej omenja vzrok, ki nas je popeljal iz slavnostne ovorane na tužni kraj — na gomile umrlih, spominja se v Framu umrlih učiteljev, najprej Franca Domanj-

Schicht Pravo Schichtovo milo z znamko „JELEN“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako

s Schichtovim milom 2

samo enkrat po perilu potegnete, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

Jos. Lavtižar:

S karavano skozi puščavo Gobi.

Priobčili smo spis, kako je potoval Ernest Berthel v avtomobilu skozi puščavo Gobi v Srednji Aziji. Danes poročamo, kako so potovali trije slovenski vojni ujetniki skozi to puščavo leta 1918. V pravkar dotiskani Lavtižarjevi knjigi »V petih letih okrog sveta« citamo sledeče:

K sreči je dospela iste dni iz Kalgana pri Pekingu velika karavana v mongolsko mesto Urgo. Donesla je na kamelah in konjih mnogo zavojev čaja, svile, drevesne volne in pletenin iz bambusa, sploh vsega, kar izvaža Kitajska v Sibirijo. Došla je skozi puščavo Gobi v petih tednih v Urgo. Daljava iz Kalgana v Urgo znaša približno 1300 km. Ako hoče karavana v petih tednih dovršiti to pot, mora prehoditi na dan 37 km. Karavana je štela 50 dvogrbnih baktričnih kamel, 20 konj, 2 močna psa in 80 ljudi ter se utaborila zunaj mesta. Tukaj so že od nekdanj pripravljene hlevi za živino, stanovanja za uslužbence in veliki ograjeni prostori za pašo. V enem tednu se je izložilo blago, ki je došlo v Urgo, naložilo se je novo, ki se bo odposlalo na Kitajsko, odpočili so se tačas ljudje z živino in karavana je bila zopet pripravljena za odhod. Naložilo se je pa, kar je prišlo iz Sibirije in česar Kitajska nima: sladkor, barve, tobak, železni izdelki, tkanine iz drevesne volne, obrezan les, največ pa kožuhovine.

Karavana se imenuje večja družba ljudi in živali, ki posreduje trgovino skozi daljne in neobljudene puščave. Ime »karavana« je iz perzijskega »kervan«, ki pomeni v našem jeziku varstvo trgovine. Ker posameznim trgovcem radi nedostajka cest ni mogoče kupčevati z daljnim

svetom, se zbere večje število ljudi in živali, ki v določenih dobah odhajajo z drugim blagom nazaj. Take karavane so se hranile od pamtiveka do današnjih dni ter so najbolj običajne v Afriki in v Srednji Aziji.

Francelj, Nedeljko in Jerič so se takoj drugo jutro zglasili pri voditelju karavane, ki so mu rekli »kervan-baši«. Prosili so ga, naj bi jih sprejel v službo. Voditelj karavane ima velike pravice glede uslužbencev in živine. Kitajska vlada mu pripozna popolno gospodarstvo nad podložnimi ter celo »jus gladii«, to je oblast, da sme v slučaju sile izvrševati tudi sodstvo nad posameznimi udi karavane. Kervan-baši je bil krepak mož dobrih štiridesetih let, oblečen po kitajski šegi, s spleteno kito po hrbtu in z redkimi, navzdol visečimi brkami pod nosom. Ker ni dobro razumel, kaj želijo naši fanje od njega, je poklical uslužbenca, veččega nemščine. Ta je bil mlad človek rjavkastih las, ki se mu je takoj poznalo, da je germanskega rodu. Ko je bila namreč Kitajska napovedala vojno Nemcem, jim je zaplenila vse parnike, ki so jih imeli v kitajskih vodah. Na ta način so postali nemški pomorski vojniki vojni ujetniki ter se uporabljali za razna dela. Tako je prišel tudi omenjeni Nemeec v službo trgovske karavane, ki je prenašala kitajsko blago iz Kalgana v Urgo in rusko blago iz Urgo v Kalgan. Francelj in Nedeljko sta dosti dobro govorila nemško ter s posredovanjem omenjenega tolmača povedala voditelju karavane, česa želita zase in za tovariša Jeriča. Opravljali bi službo, naj bi bila kakoršnakoli. Pokazala sta priporočilno pismo bratov Udinskih iz Irkutskaja, ki ju je voditelj karavane radi kupčijskih zvez z Irkutskom dobro poznal po imenu. Zaradi tega

je brez daljšega poizvedovanja sprejel vse tri v službo karavane. Zagotovil jim je za pet tednov prosto prehrano in nagrado v denarju. Ni treba omenjati, da so bili tega zelo veseli. Ako odštejemo batine pri sodniku v Urgi, jim je šlo vse tako po volji, kakor da bi višja moč čula nad njimi.

Še isti dan, 17. maja 1918 okoli pol dneva je bila karavana pripravljena za odhod. Kervan-baši je zasedel belega konja, prešel ljudi in živino ter z vso družbo odjahal iz Urgo. Sedaj je jahal pred karavano, sedaj prav na njenem koncu, pregledoval, je li vse dobro razvrščeno, puhal dim iz pipe ter pazil na vse skupaj in na vsakega posebej. Poznalo se je, da tičita v tem možu pogum in vztrajnost. Zanesel se je tudi na zvesta psa, ki sta obletavala vso četo in naznanjala s krepkim lajanjem, da se zavedata čuvarske službe.

Cesta je bila v začetku dobra in veliko naselbin se je videlo ob njej. Prav tako drugi dan. Tretje jutro pa so se začela kazati znamenja puščave. Kraji so bili neobljudeni, izginjalo je drevje ter se nameščalo z grmovjem. Izginilo je obdelano polje, vedno manj je bilo travnikov, namesto njih so se prikazovale peščene planjave. Tuintam so bili celi griči peska, ki jih je vihar znosil na kup. Pot je postajala vedno slabša, vendar pa je bila še toliko utrjena, da se noge kamel in konj niso vdirale v pesek. Živina ni bila preobložena, le radi obrezane lesa je bilo tovorjenje težavno. Zato se je nakladal les vsak dan drugim kamelam. Vsak večer je došla karavana do velikega praznega poslopja, odločenega za prenočišče. Živalim so zvečer odjemali tovore ter jim postregli s senom, z ovsem in z vodo. Za ljudi so se postavili k ognjišču lonci, v katerih se je skuhal riž ali kaj drugega; potem se

je obesil na ogenj kotel, da je zavrel v njem čaj, in večerja je bila gotova. Voditelj je kmalu opazil, da so v službo sprejeti Slovenci zelo uporabni ljudje. Izročal jim je vsakovrstna opravila bodisi pri osebju ali pri živini. Neprestano se je vrstila vso noč obožena straža radi roparjev, ki so večkrat vznemirjali potujoče karavane. Tudi Slovenci so bili določeni za stražo. Ob taki priliki so se menili o ljubi domačiji. Gledali so zvezde, ki so imele prav isto podobo kakor doma. Znana jim je bila Jakobova palica, o kateri so večkrat rekli: Sedaj jo gledajo tudi naši dragi v domovini. Seveda niso upoštevali, da je bilo takrat na Slovenskem šele tri popoldne, v puščavi Gobi pa že deseta ura zvečer.

Noči so bile mirne; slišalo se je samo lajanje šakalov. Kakor obletavajo morske ptice parobrod in pobirajo, kar se meče iz njega, tako sledijo tudi šakali karavanam v puščavi, da dobijo ostanke. Ta žival je podobna deloma lisici, deloma volku. Šakal ima čudno navado, da se vedno oglašča. Z lajanjem vabi tovariše k sebi, ker živi najraje v večji družbi. Tudi hijene spremljajo večkrat potnike v puščavi.

Vsako jutro je karavana zgodaj odšla, da je hodila v hladu. Mesec majnik je bil radi manjše vročine posebno ugoden za tako potovanje. Živina je stopala v enakomernem koraku naprej, spremstvo pa je hodilo peš ali jahalo. Vode se je dobilo dovolj, ker so bili na več krajih poleg poti izkopani vodnjaki. Puščava je postajala od dne do dne bolj divja. Nikjer ni bilo zelene trate. Tuintam so ležali poleg pota ostanke živali, ki so opešale in poginile. Obrale so jih zverine, izpral jih je dež in posušilo solnce do gola okostja.

(Konec sledi.)

ka, ki je od svojega 19tega leta dolgih 39 let z največjo skrbnostjo v Framu učiteljeval, potem nepozabnega Franceta Pirkmaierja, ki je bil kot franski nadučitelj dolgih 35 let tako vreden in skrben, in učitelja Leopolda Šerbnika, ki je tako požrtvovalno v šoli in izven šole nad 20 let v Framu deloval in pa vrlih umrlih župnikov Franceta Muršiča in Valentina Kropivšiča, ki sta bila ves čas svojega župnikovanja v Framu tako dobra in vestna veroučitelja, pa sta morala ravno vsled težkega dela in truda v najlepši moški dobi v premarani grobi; konča svoj govor s četvernim pozivom: s prvim povabi vse zbrane k molitvi za pokojne, z drugim pozove učenke, da položijo na posamezne grobove vence, ki so jih iz hvaležnosti spletle roke učencev nekdanjim učiteljem s tretjim pozivom kliče franske pevce in pevke, da zapoje vedno lepo »Vigred se povrne« in četrti poziv velja zvonovom, ki namah zapoje tako veličastno in lepo ubrano svojo žalostinko... Globoko v srca je posegla ta poklonitev — ta čin hvaležnih učencev — in o tem je pričala pritažena solza v očesu slehernega. Tihno smo se razšli. Popoldan pa smo se zopet zbrali v slavnostni dvorani, kjer nas je najprej živa slika, ki jo je aranžirala gđ. Helena Raunicher, povedla v šolo: Ob skali, iz katere teče studenček, stoji vila, katera predstavlja šolo, v njenem ozadju slovenska trobojnica, na kateri blišči križ, ki nosi napis »sreča«, iz katerega odsevajo zlati žarki, ki nosijo napise raznih čednosti (bogoljubnost, modrost, delavnost, marljivost, zmernost, pokorščina, ponižnost, čednost, značajnost), katere ima namen šola gojiti; k »šoli« pa vodi mati svoje dete, a od druge strani pa angel uboge zapuščene sirote. Prav za to živo sliko je gđna Kirar zložila prav ljubko, prekrasno pesmico, katero je pred odrom deklamovala učenka Jožefa Vabič, ki je kačož na živo sliko tako krepko povdarjala:

«Trobojnica in križ
in čednosti blesteče:
To moja je skrivnost,
to moja pot do — sreče!»

Iz srca smo hvaležni gđni za pesmico, da nam je v obeh svojih pesnitvah podala tako mnogo res lepega! Zivi sliki je sledil slavnostni govor (V. Kragl) o pomenu šole. Potem so šolski otroci prav dobro prednašali tridejansko »Povodnji mož«, katero je aranžirala gđna Ljudmila Skrbnišek. Za sklep so nam pa najprej pevali in pevke I. in II. razreda pod spretnim vodstvom gđne učiteljice

Marg. Vodošek lepo zapeli »Danes je jasen dan«, potem pa učenci višjih razredov »Ribico«, ki je izzvala burno pohvalo.

Proslave 50 letnice franske šole so se udeležili veliki župan iz Maribora, g. Otmar Pirkmaier, dva okrajna šol. nadzornika gosp. Matija Lichtenwallner iz Maribora in gosp. Ljudevit Černež iz Celja, častno število učiteljstva, zlasti iz Maribora, Slivnice, Rač itd. ter domačini vseh slojev v najčastnejšem številu.

Več kakor nagajivost... Te dni smo zopet doživeli posebnost, bolj nagajivost, ki bi ne bila umljiva, če bi se ne zavedali, da živimo v nenormalnih odnosih. Na ženskem učiteljskem v Ljubljani je napravila ravnateljstvo ob sklepu šolskega leta občutno zmedo, hkrati pa bridke skrbi staršem onih številnih učenk, ki so se oglasile za sprejem v prvi letnik. Priglašenkam se je naznanilo, da bodo — proti dosedanjemu običaju — šele jeseni obveščene, če so sprejete ali ne. Izgovor: »Ni vseh profesorjev v Ljubljani...« Torej radi par mož, ki so bili zadržani, naj čaka cela množica mladenk (morda čez 80) v negotovosti, ali bo ali ne bo. Medtem se bodo pa napolnili drugi zavodi mnogo nadarjenih deklet, ki bi bile drugače gotovo sprejete na trgovsko šolo, na trgovsko akademijo ali na druge podobne zavode — bo na cesti. Kdo je prizadet? Ne profesorji, ampak skrbni starši in marljive učence. Vprašamo: Čemu se pa učiteljskim zborom na meščanskih šolah naroča, naj sestavljajo po vesti zaporedni seznam onih gojenk, ozir. gojenk, ki so najspodobnejše in najvrednejše za sprejem na učiteljske? Kaj je na tem toliko ležeče, če par profesorjev in navzočih pri tozadevni konferenci? — Tudi tožijo, da so bile že zdaj zavrnjene nekatere prav vzorne in sposobne kandidatke z najboljšim spričevalom, češ da v petju niso bile potrjene, dasi so dobile v spričevalu od strokovnega učiteljstva dober, ozir. najboljši red iz petja. Prepričani pa smo, da bodo sprejete prosilke, ki od učiteljskih zborov niso priporočene in ki niso za učiteljski stan. Na tehniko pride seveda v takih slučajih čedna postava, protekcija in še marsikaj. — Kaj pa petje? Znani so slučajji, da so svoj čas — pa ni tako dolgo — našle milost tudi take devoyke, ki niso imele nič, prav nič poslušala. »Tenkovestac« sprejemna komisija je zatislila oči, ker je kandidatka bila hčerka tega in tega, ki se mu ne kaže zameriti. Povemo pa končno naravnost in brez ovinkov, da so tu v ozadju še drugi in sicer

glavni momenti, ki so pri gotovih osebnostih merodajni. Pa o tem prilično. Za danes samo to-le: V delokrog gori omenjenega ravnateljstva deklishe pripravnice bo treba malo občutneje posvetiti, ko pride prilika. Morda ni daleč čas, ko pride prilika. Morda ni daleč čas, ko bo možno izpregovoriti tako, da gotovi gospodi ne bo všeč.

Orlovski vestnik.

Ljubljansko orlovsko okrožje priredi dne 3. avgusta okrožno prireditve. Prosimo br. odseke, da pri določitvi prireditvenih dni to vpoštevajo.

Ljubljanski odseki: v petek ob 7. uri zvečer je skupna telovadba na Medijatovem dvorišču. Bratje, vsi in točno.

Dijaški vestnik.

d Kamniška podružnica SDZ priredi danes v Zičah pri Rovih kresni večer v proslavo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Vsi prijatelji vabljeni.

Prosveta.

pr Socialna Misel bo izšla kot dvojna številka za junij in julij. Vsled tega izide nekoliko kasneje najbrže okoli srede tega meseca.

Naznanila.

Seja odbora Stolne prosvete bo drevi ob pol 9. uri v knjižnici Jugoslovanske tiskarne

Godba Mladinskega doma bo lepo zabavala vse, ki se bodo udeležili Elizabetne prireditve v nedeljo, dne 6. t. m. ob 5. uri popoldne v Mladinskem domu na Kodeljevem.

I. splošno podporno društvo uradnih slug vabi na zelo važno odborovo sejo in sestanek, katera se vrši v petek 4. t. m. v prostorih Rokodelskega doma. Začetek ob 7. uri zvečer. Obvestite tudi tovariše pri drugih pododdelkih direkcije.

Zanimivosti.

SAMOKRESA.

Za časa druge koalicijske vojske (1799 do 1801) je prišel general Moreau — moró — v Pariz po nova navodila. Prvi konzul Napoleon, je imel ravno sejo v državnem svetu, in rekli so Moreau-ju, naj malo počaka v sobi zraven posvetovalnice. Brž pa, ko je Napoleon slišal, da je Moreau prišel, je pustil sejo in je hitel

h generalu. Dolgo časa sta se pogovarjala. Tedaj je vstopil v sobo minister notranjih zadev, Napoleonov brat Lucian, in je prinesel s seboj dva krasno izdelana samokresa, bogato okrašena z žlahtnimi kamni. V samokresa je bil dal vrezati Napoleon imena vseh bitk, ki jih je bil Moreau vojeval.

Z nasmehom, ki si je z njim pridobil vsakogar, je izročil samokresa generalu in mu je rekel:

»Oprostite, da nista bolj okrašena, a imena vaših zmag so vzela ves prostor.

NAPOLEON MLADINI.

Ko je bil Napoleon krvi konzul, je prišel nekoč pogledat v šolo. Odhajajoč je rekel otrokom: »Učenci, vsaka izgubljena ura je nesreča za bodočnost.« Ta izrek je bil, rekel bi, vodilo njegovega življenja. Malo ljudi je znalo vrednost časa tako dobro ceniti kakor on. Celo njegov oddih je bil slednjč kakšno delo.

Kako malo znajo ljudje ceniti ta izrek.

SPOŠTUJ MRTVE!

Angleški igralec Passmore je bil tako debel, da ga je bila galerija zmeraj vesela. Neki večer je igral v vojaški igri, v kateri so ga nazadnje ubili. Težko delo so imeli vojaki in zelo so se trudili, da bi spravili debelega mrliča z odra. Tedaj se zasliši glas z najvišje galerije: »Ti si pa res težek, ti debeluhar ti!»

In mrtvec se dvigne in z glasom, prihajajočim kakor iz groba, govori: — »Spoštuj mrtve!»

Poizvedovanja.

Izgubila je v sredo zvečer, dne 2. t. m. neka gospa na poti od hotela »Štrukelj« do glavnega kolodvora otročjega belega medveda. Ker je otrokova najljubša igrača, se prosi najditelja, da ga vrne na upravo »Slovenca«.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavina v mm
2./7. 21 h	731.8	23.6	1.6	jasno	—
3./7. 7 h	731.9	20.3	2.1	d. obl. vzb.	—
3./7. 14 h	731.7	25.2	2.6	d. obl. j. zah.	—

Kot vajenec

se sprejme v špecer. trgovino v Ljubljani krepak deček pošteni staršev. Naslov pove upravo Slovenca pod št. 3768.

Kuharica

išče mesta v župnišču. Nastopi takoj. — Naslov v upravi Slov. pod št. 3755.

Dobro izurjen cerkovnik (malo izvežban v orgljanju) išče službo. Naslov o upravi Slovenca pod št. 3739.

Sprejme se trgovsko naborna gospodična, samostojna moč, izurjena

knjigovodkinja

vešča nemške in slovenske korespondence in strojepisja za stalno namestitev. Plača po dogovoru, nastop 1. avgusta. Prošnje s spričevali in curriculum vitae je poslati na Peter Kopal, veletrgovina, Kranj. 3720

Kroj. pomočnika

izurjenega, sprejme takoj Ivan Udrih, kroj. mojster, Loke 62, Trbovlje I. — Plača po dogovoru. 3716

PRVEGA STROJNIKA

ki je več montaže Francoskih turbin, generatorjev, transformatorjev, daljnovodov visoke napetosti in motorjev, išče za centralo v Zireh ing. A. ŠTEBI, Ljubljana, Dunajska cesta 1, IV. nad.

POŠTEN DEČEK

z dobrim šol. izpr. želi vstopiti za trgovskega učenca v mestu. — Gre tudi za slikarskega učenca. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Rudarski sine« št. 3769.

SOFER,

Yrezen in zanesljiv išče službe. Gre kamorkoli in najraje k tovrstnemu avtomobilu. Cenjene ponudbe na upravo pod »Sofere« št. 3764.

200.000 DIN

vložim v dobrodoše podjetje proti soudeležbi ali tudi posodim na obresti proti sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod »Gotovina št. 3717«.

MEBLOVANA SOBA,

s posebnim vvhodom in elek. razsvetl. se odda z 11. jul. na Dunajski c. 61. Več v pisarni Hranilnice kmečkih občin od 8 do 2, pozneje v hiši.

BUKOVA DRVA

kupi vsako množino Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. 3740

ELEKTRIČNI MOTOR

neenaki tok za 3 P. S. 380 volt, se ugodno proda. Poizve se pri Splošno lesno strugarstvo, Zg. Šiška št. 18 ali pri Čakšu v Sp. Šiški, Knezova ulica 225. — 3756

MOTORNO KOLO

2 cilindra, 2 P. H. nova pneumatika, v dobrem stanju, se radi preselitve takoj ceno proda. Skladnišče G. Tönnies, Martinova cesta, Ljubljana.

PRAZNO SOBO

s posebnim vvhodom sredi mesta ali v bližini Krekovega trga išče soliden gospod. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Nujno«.

VSA OPRAVA

spalne sobe, iz trdega lesa, mahagoni, se za Din 5000.— proda. Anton Dornič, izdelovatelj orgel, Radovljica.

NOVE PIŠČALI

za orgle, popravilo orgel in harmonijev, ter napravo novih orgel, izvršuje strokovno in ceno Anton Dornič, izdelov. orgel, Radovljica.

IZLETNIKOM IN TURISTOM!

se nudi ugodna prilika ob posetu Bohinja

v — pensionu in restavraciji »BOGATIN«

tik hotela »Zlatorog« koncem Boh. jezera. Na razpolago več sob, gorka in mrzla jedila, pijače, razglednice, čoln ter splošno v vsakem oziru točna in solidna postrežba.

Prodaj veliko njivo

pri žel. post. Medvode. Več na Poljanski cesti 21 I. levo.

DAMA se najhitreje moderno in okusno počee z uporabo

Vedno velika izbira vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z »L'Oréal Hene«, tudi v modn. barvah.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32.

DR. VOLAVŠEK JOS.

špecialist za pljučne in notranje bolezni se je preselil

na Sv. Petra cesto št. 8, nasproti hotela Lloyd.

Razno pohištvo

dobro ohranjeno, več slik ter nekaj stolov radi pomanjkanja prostora poceni naprodam. Vpraša se od ene do treh pop. Naslov v upr. pod 3702.

Vitlo (gepelj) in mlatilnico

proda najvišjemu ponudniku kmetijska šola na Grmu — Novo mesto. Ponudbe sprejema do 31. julija t. l.

Električna svetila

ELEKTRIČNI APARATI za kuho in kurjavo — električne ŽARNICE globoko pod dnevno ceno. — RADIO-aparati. — RADIO-potrebščine. — ELEKTRO COMPANY, d. z. o. zavezo, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Konkurenčni odbor za popravo župnišča v Gorenjem Logatcu oddaja

STAVBENA DELA

pri popravi župnišča v Gorenjem Logatcu. — Načrti in pojasnila se dobe v župnišču v Gorenjem Logatcu vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. — Ponudbe je vložiti do 15. julija 1924.

Glavno zastopstvo za celo Slovenijo nove tovarne testenin

„SAVINJA“

v Celju — je prevzel

Robert Walland — Ljubljana.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge 8% do 10% na tekoči račun obrestuje po ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

NAJPRIMERNEJSI DNEVNIK ZA USPEŠNO REKLAMO JE — „SLOVENEK“!

Inserati

v »Slovencu« imajo za našega trgovca in obrtnika velik uspeh, ker ima ta dnevnik največ naročnikov med našim ljudstvom na deželi. Cene oglasom

v »Slovencu«

so tako določene, da se lahko naroči oglas že za ceno od 5 Din naprej in je torej insercija pristopna tudi manj imovitim. Ta način reklame se je izkazal še vedno

najuspešnejši!

Ročni pletilni stroji (Handstrickmaschinen) nemški fabrikat;

stroji za okroglo pletenje (Rundstrickmaschinen) avtomatični, ameriški fabrikat;

sukala (Spulmaschinen);

stroji za sirovo pletenje (Rauhasch.);

IGLE vseh sistemov, so stalno v zalogi pri Alfredu Kozma, Osijek I, Zupanijska ulica 42. Glavno zastopstvo tvrdke Felix Lederer, Wien. 3743

MERAKL

barve, žrnila, lake, kit, emalje, čopiče in zamčeno čisti firnež najboljše kakovosti nudi

Medić-Zankl družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče
Tovarne
Ljubljana — Medvode.

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din. PRODAJA Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.